

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 25. marta 2026. godine
Br. ref.:AGJ 3004/26

PRESUDA

u

slučajevima br. KO72/26 i KO74/26

Podnosioci

KO72/26, Vlada Republike Kosovo

**KO74/26, Arbërie Nagavci i 30 (trideset) drugih poslanika Skupštine
Republike Kosovo**

**Ocena ustavnosti Dekreta [br.24/2026] od 6. marta 2026. godine
predsednice Republike Kosovo**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Nexhmi Rexhepi, predsednik
Safet Hoxha, zamenik predsednika
Bajram Ljatifi, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Enver Peci, sudija i
Jeton Bytyqi, sudija

Podnosioci zahteva

1. Zahtev KO72/26 podneo je premijer Republike Kosovo, g. Albin Kurti, u ime Vlade Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vlada).
2. Zahtev KO74/26 podneli su Arbërie Nagavci, Albulena Haxhiu, Salih Zyba, Fahrush Rexhepi, Fatos Geci, Adriana Matoshi, Arbëreshë Hyseni Kryeziu, Arbër Rexhaj, Vigan Qorrolli, Arsim Ademi, Mimoza Shala, Valon Hoti, Shqipe Isufi, Rozeta Hajdari, Arjeta Fejza, Luan Aliu, Fitim Haziri, Egzon Azemi, Adelina Grainca, Drita Pajaziti, Liza Gashi, Alban Bajrami, Jeton Raka, Edona Llallosi, Valon Ramadani, Arijeta Rexhepi, Artan Abrashi, Taulant Kelmendi, Labinotë Demi Murtezi, Bajram Mavriqi i Fatmire Kollçaku, poslanici Skupštine (u daljem tekstu: Skupština) Parlamentarne grupe

Pokreta VETËVENDOSJE! (u daljem tekstu kada se pominju zajedno: podnosioci zahteva).

Osporeni Dekret

3. Podnosioci zahteva osporavaju ustavnost Dekreta [br. 24/2026] predsednice Republike Kosovo (u daljem tekstu: osporeni Dekret) od 6. marta 2026. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporenog Dekreta za koji podnosioci zahteva tvrde da nije u saglasnosti sa stavovima 1. i 3. člana 4. [Oblik vladanja i podela vlasti], članom 7. [Vrednosti], članom 16. [Premoć Ustava], podstavom 3. stava 1. člana 82. [Raspuštanje Skupštine], stavom 2. člana 84. [Nadležnosti Predsednika] i stavom 2. člana 86. [Izbor Predsednika] Ustava.
5. Pored toga, podnosioci zahteva traže od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) da uvede privremenu meru, te naglašavaju da *“[...] hitna obustava delovanja Dekreta br. 24/2026 predstavlja neophodnu meru za sprečavanje potencijalno nepopravljivih posledica po ustavni poredak, po demokratsko funkcionisanje institucija i po javni interes Republike Kosovo”*.

Pravni osnov

6. Zahtevi su podneti na osnovu podstava 1. stava 2. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] i stava 2. člana 116. [Pravni efekat odluka] Ustava, članova 22. (Procesuiranje podnesaka), 27. (Privremene mere) i 29. (Tačnost podneska) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 25. (Podnošenje zahteva i odgovora), 44. (Zahtev za uvođenje privremene mere) i 65. (Zahtev u skladu sa podstavovima 1. i 2. stava 2. člana 113. Ustava i članovima 29. i 30. Zakona) Poslovnika o radu Suda br. 01/2023 (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Dana 7. marta 2026. godine, Sud je putem elektronske pošte primio zahtev Vlade Republike Kosovo, koji je registrovao 9. marta 2026. godine, pod brojem KO72/26.
8. Dana 9. marta 2026. godine, predsednik Suda je odlukom [br. GJR. KO72/246] imenovao sudiju Remziju Istrefi-Peci za sudiju izvestioca i takođe, odlukom [br. KSH. KO72/26], imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Nexhmi Rexhepi (predsedavajući), Safet Hoxha i Jeton Bytyqi (članovi).
9. Dana 9. marta 2026. godine, u vezi sa slučajem KO72/26, Sud je o registraciji zahteva obavestio: (i) premijera, odnosno podnosioca zahteva od koga je tražena dopuna zahteva dostavljanjem kopije osporenog Dekreta; (ii) predsednicu Republike Kosovo (u daljem tekstu: predsednica), koja je obaveštena i o mogućnosti dostavljanja komentara; i (iii) predsednicu Skupštine Republike Kosovo (u daljem tekstu: predsednica Skupštine) od koje je traženo da se po jedna kopija zahteva dostavi svim poslanicima Skupštine. U gore navedenim obaveštenjima je utvrđeno da 11. mart 2026. godine predstavlja rok za dostavljanje komentara i dopunu zahteva.
10. Istog dana, podnosilac zahteva u slučaju KO72/26 dostavio je Sudu osporeni Dekret.

11. Dana 9. marta 2026. godine, sudija Radomir Laban je tražio svoje izuzeće iz odlučivanja u vezi sa zahtevom KO72/26. Istog dana, Sud je jednoglasno odbio zahtev za izuzeće sudije Radomira Labana.
12. Dana 9. marta 2026. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo predlog sudije izvestioca u vezi sa zahtevom KO72/26 za uvođenje privremene mere. Istog dana, Sud je, jednoglasno, odlučio (i) da uvede, *ex officio* i na zahtev podnosioca zahteva, privremenu meru kojom se zabranjuje bilo kakva radnja predsednice Republike Kosovo u vezi sa Dekretom [br. 24/2026] od 6. marta 2026. godine, kao i da zabrani bilo kakvu radnju Skupštine Republike Kosovo u trajanju utvrđenom pod tačkom II te odluke; (ii) da naloži da privremena mera stupa na snagu 9. marta 2026. godine, u trajanju do 31. marta 2026. godine; (iii) da dostavi tu odluku strankama; (iv) da objavi tu odluku u Službenom listu, u skladu sa stavom 4. člana 20. Zakona; i (v) da odluka stupa na snagu 9. marta 2026. godine.
13. Dana 9. marta 2026. godine, Sud je putem elektronske pošte primio zahtev podnosioca zahteva iz redova poslanika Parlamentarne grupe Pokreta VETËVENDOSJE!, koji je registrovao pod brojem KO74/26.
14. Dana 10. marta 2026. godine, predsednik Suda je u skladu sa stavom 1. pravila 32. [Spajanje i razdvajanje zahteva] Poslovnika, nalogom [KO72/26 i KO74/26], naložio spajanje zahteva KO74/26 sa zahtevom KO72/26. Na osnovu stava 3. gore navedenog pravila, za spojene zahteve, sudija izvestilac i sastav Veća za razmatranje ostaju isti, kako je utvrđeno za prvi zahtev, odnosno zahtev KO72/26.
15. Dana 10. marta 2026. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva KO74/26 i spajanju zahteva KO74/26 sa zahtevom KO72/26.
16. Istog dana, Sud je o registraciji zahteva KO74/26 i spajanju zahteva KO74/26 sa zahtevom KO72/26, takođe obavestio: (i) predsednicu; (ii) predsednicu Skupštine, od koje je traženo da obavesti poslanike u vezi sa zahtevom; i (iii) premijera. Predsednica, premijer i predsednica Skupštine su takođe obavešteni da svoje komentare u vezi sa zahtevom KO74/26, ukoliko ih imaju, mogu dostaviti do 13. marta 2026. godine.
17. Dana 11. marta 2026. godine, Paparaci Media je podneo Sudu zahtev da se pojavi u svojstvu *Amicus Curiae* u vezi sa pitanjem ocene ustavnosti osporenog Dekreta.
18. Dana 12. marta 2026. godine, predsednica i Parlamentarna grupa Demokratskog saveza Kosova su dostavili svoje komentare u vezi sa zahtevima KO72/26 i KO74/26.
19. Istog dana, Multietnička parlamentarna grupa je putem elektronske pošte podnela komentare u vezi sa zahtevima KO72/26 i KO74/26, koje je Sud primio 13. marta 2026. godine.
20. Dana 13. i 16. marta 2026. godine, Sud je o prijemu komentara u vezi sa zahtevima KO72/26 i KO74/26, obavestio: (i) podnosioca zahteva; (ii) predsednicu; i (iii) predsednicu Skupštine.
21. Dana 23. marta 2026. godine, Sud nije usvojio zahtev Paparaci Media da se pojavi kao *Amicus Curiae* u vezi sa pitanjem ocene ustavnosti osporenog Dekreta.
22. Dana 26. marta 2026. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca u vezi sa prihvatljivošću zahteva i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o

prihvatljivosti zahteva i njegovom razmatranju u meritumu. Istog dana, Sud je jednoglasno odlučio (i) da proglasi zahtev prihvatljivim; (ii) da utvrdi, da Dekret [br. 24/2026] od 6. marta 2026. godine predsednice Republike Kosovo ne proizvodi nikakvo pravno dejstvo; (iii) da utvrdi, da poslanici Skupštine Republike Kosovo imaju trideset četiri (34) dana od dana stupanja na snagu ove presude da sprovedu i završe postupak za izbor predsednika Republike Kosovo; (iv) da utvrdi, u slučaju da Skupština ne uspe da izabere predsednika u roku navedenom u tački III izreke ove presude, u skladu sa podstavom 3. stava 1. člana 82. [Raspuštanje Skupštine] Ustava Republike Kosovo, Skupština će biti raspuštena *ex constitutione*, i posledično, prevremeni izbori za Skupštinu će se održati u roku od četrdeset pet (45) dana, kako je utvrđeno stavom 2. člana 66. [Izbor i mandat] i stavom 6. člana 86. [Izbor predsednika] Ustava Republike Kosovo; (v) da utvrdi, da se Odluka Suda o uvođenju privremene mere od 9. marta 2026. godine stavlja van snage stupanjem na snagu ove presude; (vi) da utvrdi da ova presuda stupa na snagu odmah.

Pregled činjenica

23. Dana 28. decembra 2025. godine, održani su prevremeni izbori za Skupštinu Republike Kosovo.
24. Kao rezultat sertifikacije rezultata izbora od strane Centralne izborne komisije 11. februara 2026. godine, održana je konstitutivna sednica Skupštine, na kojoj je, izborom predsednice Skupštine i potpredsednika, proglašen konstituisanim X saziv Skupštine. Istog dana, Skupština je, na osnovu ustavnih odredbi, odnosno člana 95. [Izbor Vlade] Ustava, pristupila izboru Vlade.
25. Dana 5. marta 2026. godine, Skupština Republike Kosovo je, na osnovu zahteva 42 (četrdeset dva) poslanika Parlamentarne grupe Pokreta VETĚVENDOSJE!, održala vanrednu sednicu sa jedinom tačkom dnevnog reda: „*Izbor predsednika Republike Kosovo*“.
26. Iz zapisnika sa vanredne sednice od 5. marta 2026. godine, proizilazi da su predložena 2 (dva) kandidata za predsednika Republike Kosovo, g. Glauk Konjufca i gđa Fatmire Mullhaxha – Kollçaku.
27. Iz zapisnika sa vanredne sednice od 5. marta 2026. godine, takođe proizilazi da je predsednica Skupštine konstatovala da je u sali bilo prisutno 66 (šezdeset šest) poslanika. Shodno tome, kao rezultat nepristustvovanja 2/3 poslanika, predsednica Skupštine je prekinula vanrednu sednicu.
28. Dana 6. marta 2026. godine, predsednica je, na osnovu podstava 3. stava 1. člana 82. i stava 2. člana 86. Ustava, donela Dekret [br. 24/26], u kojem je navedeno: „*1. Raspušta se Deseti (X) saziv Skupštine Republike Kosovo*“.

Navodi podnosilaca zahteva

29. Podnosioci zahteva KO72/26 tvrde da osporeni Dekret nije u saglasnosti sa stavom 3. člana 4. [Oblik vladanja i podela vlasti], članom 7. [Vrednosti], članom 16. [Premoć Ustava], podstavom 3. stava 1. člana 82. [Raspuštanje Skupštine], stavom 2. člana 84. [Nadležnosti Predsednika] i stavom 2. člana 86. [Izbor Predsednika] Ustava.
30. Podnosioci zahteva KO74/26 tvrde da osporeni Dekret nije u saglasnosti sa stavovima 1 i 3 člana 4. [Oblik vladanja i podela vlasti], članom 7. [Vrednosti], članom 16. [Premoć Ustava], podstavom 3. stava 1. člana 82. [Raspuštanje Skupštine], stavom 2. člana 84. [Nadležnosti Predsednika] i stavom 2. člana 86. [Izbor Predsednika] Ustava.

31. U nastavku, Sud će najpre predstaviti navode podnosioca zahteva KO72/26, a zatim će nastaviti sa prikazom navoda podnosioca zahteva KO74/26.

(i) *Navodi podnosioca zahteva u slučaju KO72/26*

32. Podnosilac zahteva KO72/26 navodi da: „[...] raspuštanje Skupštine protivustavnim Dekretom, bez iscrpljenja roka od 60 dana, kojim se prekida mandat poslanika i dovodi Vlada u ostavku (vidi Zakon o8/L-117 o Vladi Republike Kosovo, član 30, stav 2, tačka 2.1), gde su predviđena velika zakonska ograničenja njenog funkcionisanja (vidi isto, član 31.), predstavlja ozbiljno kršenje ustavnog poretka [...]“.
33. U tom kontekstu, podnosilac zahteva KO72/26, u kontekstu navoda o povredi članova 4. i 7. Ustava, naglašava: „[...] ove ustavne odredbe su ozbiljno povređene protivustavnim Dekretom, kojim je mandat zakonodavnog tela i poslanika Skupštine prekinut na protivustavan način, a Vladi ograničilo vršenje ustavnih nadležnosti prema Ustavu i važećem zakonodavstvu“.
34. Dalje, podnosilac zahteva KO72/26 tvrdi da je osporeni Dekret „[...] ozbiljno narušio načelo vladavine prava, ljudska prava i slobode, podelu vlasti, kao i načelo predstavničke demokratije, ne dozvoljavajući mu da funkcioniše prema unapred utvrđenom ustavnom roku“.
35. Pored toga, podnosilac zahteva KO72/26, naglašava da je: „[...] povezivanje gore navedenih ustavnih članova kao osnov za donošenje Dekreta, koji su doveli do raspuštanja Skupštine, potpuno protivustavno“.
36. Konkretnije, podnosilac zahteva KO72/26 tvrdi da prema sadržaju člana 86. Ustava „[...] nepremostivi i neotuđivi kriterijum za raspuštanje Skupštine i odvođenje zemlje na izbore jeste nepostizanje dovoljnog broja glasova putem glasanja utvrđenog u tri kruga glasanja“, te argumentuje da tek nakon sprovedenog procesa glasanja i nepostizanja dovoljnog broja glasova u tri kruga, zemlja može da ide na vanredne izbore, a u konkretnom slučaju ovaj proces nije ni pokrenut kao rezultat neispunjavanja ustavnog kriterijuma za ulazak u glasanje za izbor predsednika, odnosno neučestvovanja određenog broja poslanika.
37. Na kraju, podnosilac zahteva KO72/26, precizira sledeće: „[...] ustavotvorac je utvrdio da se Skupština automatski raspušta ukoliko se „u roku od šezdeset (60) dana, od dana započinjanja procedure izbora, ne izabere Predsednik Republike Kosovo“. Kao što je poznato, procedura za početak izbora predsednika države pokrenuta je 05.03.2026. godine, u trenutku kada su Skupštini predstavljena dva kandidata za predsednika, konkretno od 22:00 časova. Prema članu 82. stav 1.3, Skupština ovu proceduru mora da okonča za 60 dana; ukoliko se to ne realizuje, Skupština se automatski raspušta. U tom slučaju, predsednica države, oslanjajući se isključivo na ovu ustavnu normu, može da obavesti Skupštinu da je ona raspuštena „ex lege“ i da raspiše vanredne izbore“.

(ii) *Navodi podnosioca zahteva KO74/26*

38. Podnosioci zahteva KO74/26 naglašavaju da: „Raspuštanje Skupštine predstavlja jednu od najtežih uplitanja u funkcionisanju parlamentarne demokratije i u vršenju narodnog suvereniteta putem parlamentarnog predstavljanja“, te naglašava da se ova ograničena nadležnost može vršiti isključivo u okolnostima koje su jasno utvrđene

Ustavom, navodeći da ustavni kriterijumi nisu bili ispunjeni, što je rezultiralo prekoračenjem ustavnih nadležnosti.

39. U tom smislu, podnosioci zahteva KO74/26 tvrde da je osporeni Dekret neustavan, kao rezultat nepostojanja obrazloženja u vezi sa primenom dva različita zakonska osnova za raspuštanje Skupštine, pozivajući se na dva različita roka, i to roka od 30 dana iz stava 2. člana 86. i roka od 60 dana iz stava 1.3 člana 82, bez obrazlaganja njihove međusobne povezanosti.
40. Konkretnije, podnosioci zahteva KO74/26 naglašavaju sledeće: „[...] Predsednica je uzela kao podrazumevano da se, po isteku roka iz člana 86. stav 2, ne mogu nastaviti pokušaji za izbor novog predsednika i da, samim tim, ne postoji nijedan razlog da se Skupština ne raspusti odmah nakon isteka tog roka. Međutim, ova logika nema osnov u tekstu Ustava. Iz činjenice da je (1) istekao rok iz člana 86. stav 2, ne može se izvesti zaključak da je (2) zabranjeno nastavljanje postupka izbora nakon tog roka i do drugog roka iz člana 82. stav 1.3, kada Ustav izričito predviđa raspuštanje Skupštine“.
41. Nadalje, podnosioci zahteva KO74/26, takođe, tvrde da se ista analogija primenjuje i u procedurama izbora rukovodilaca drugih institucija predviđenih Ustavom, u vezi sa izborom ombudsmana, direktora Kosovske obaveštajne agencije, generalnog revizora i sudije Ustavnog suda, te argumentuju da u konkretnim slučajevima, istek roka utvrđenog u stavu 2. člana 86. Ustava za izbor novog predsednika, ne podrazumeva da treba da prestanu svi pokušaji da se procedura sprovede i nakon tog roka, naglašavajući da „Poslanici jednostavno treba da nastave sve do sledećeg roka od 60 dana, prema članu 82. stav 1.3, nakon čijeg isteka Ustav izričito zahteva da se Skupština raspusti i da, samim tim, više ne bude pokušaja“.
42. U tom smislu, podnosioci zahteva KO74/26 tvrde da: „[...] utvrđenje roka od 60 dana predstavlja suštinsku ustavnu normu i ustavnu obavezu, te stoga služi kao signal za podsticanje izbornog organa (u ovom slučaju, Skupštine) da blagovremeno sprovede proceduru izbora i na taj način izbegne situaciju u kojoj položaj predsednika ostaje sa vršiocem dužnosti ili da se u najmanju ruku svede na minimum period tokom kojeg ostaje sa vršiocem dužnosti. Ovi ciljevi utvrđivanja roka iz člana 86. stav 2, daju nam još jedan razlog zašto Dekret predsednice treba da bude poništen“.
43. Pored toga, podnosioci zahteva KO74/26 naglašavaju sledeće: „Raspuštanje Skupštine bez izbora novog predsednika izazvalo bi značajno kašnjenje, od nekoliko meseci, u procesu izbora, uzimajući u obzir ostale procedure do konstituisanja Skupštine. Svi ovi koraci su neophodni pre nego što se ponovo dođe do faze izbora novog predsednika. Ustav zahteva da se proces sprovede što je pre moguće; Dekret predsednice, sa svojim pravnim posledicama, prekida proces drugog dana i odugovlači njegovo ponovno pokretanje za više meseci. Ovo diskreciono pravo da prekine Ustavom predviđene procedure zakonodavne vlasti – Skupštine, predsednik/ca Republike Kosovo nema“.
44. Podnosioci zahteva KO74/26 preciziraju da: „[...] svako brojanje i tumačenje roka od 60 dana, osim od dana pokretanja procedure, nalazi se van slova i duha Ustava i van značenja i funkcije samog člana 82. stav 1. podstav 3. [...] Osim isteka roka od 60 dana, postoji samo jedan drugi put kojim neizbor predsednika rezultira raspuštanjem Skupštine. Taj put je utvrđen članom 86. stav 6, „Ukoliko se ni trećim glasanjem ni jedan kandidat ne izabere za Predsednika Republike Kosovo, Skupština se raspušta i raspisuju se novi izbori, koji se moraju održati u roku od četrdeset pet (45) dana“.
45. Takođe, podnosioci zahteva KO74/26 tvrde da se Skupština može raspustiti tek nakon trećeg kruga glasanja, u slučaju kada se dokaže da nijedan od kandidata za predsednika

ne uživa podršku većine poslanika, te naglašavaju: „samo ako prođe 60 dana od pokretanja procedure bez pozitivnog rezultata ili se održe tri kruga glasanja, uključujući poslednji krug u kome se prag za izbor spušta sa dvotrećinske na prostu većinu, bez pozitivnog rezultata. Samo ukoliko je ispunjen najmanje jedan od ovih uslova, može se doći do zaključka da je jedina mogućnost za uspešno okončanje procesa izbora predsednika ta da se održe novi izbori i konstituiše novi saziv“.

46. Nadalje, podnosioci zahteva KO74/26 naglašavaju, da u „evropskom ustavnom pravu“ i praksi ustavnih sudova Nemačke, Austrije i Češke, „raspuštanje Skupštine se smatra nadležnošću koja je ograničena i pravno kontrolisana. Ustavni sudovi su istakli da se ovaj instrument ne može koristiti kao političko sredstvo za mimoilaženje ustavnih procedura ili izbegavanje institucionalne odgovornosti“. U prilog svojim argumentima, podnosioci zahteva takođe naglašavaju da je osporeni Dekret neustavan ukoliko ustavna procedura nije u potpunosti iscrpljena ili ako se raspuštanje koristi kao politički instrument, a ne kao poslednji ustavni mehanizam.

47. Na kraju, podnosioci zahteva KO74/26 navode da je osporenim Dekretom „[...] Predsednica očigledno prekoračila svoje nadležnosti, time što je na potpuno arbitraran način okončala mandate 120 poslanika izabranih od strane naroda“.

(iii) Zahtevi za uvođenje privremene mere u spojenim predmetima KO72/26 i KO74/26

48. Podnosilac zahteva u slučaju KO72/26, traži od Suda uvođenje privremene mere, te obrazlaže da „[...] hitna obustava delovanja Dekreta br. 24/2026 predstavlja neophodnu meru za sprečavanje potencijalno nepopravljivih posledica po ustavni poredak, po demokratsko funkcionisanje institucija i po javni interes Republike Kosovo“.

49. Podnosioci zahteva u slučaju KO74/26 takođe traže od Suda uvođenje privremene mere protiv osporenog Dekreta, sa obrazloženjem da u slučaju njegovog neusvajanja, „Svaki dan ovog potpunog onemogućavanja vršenja zakonodavne vlasti prouzrokuje veliku i nepopravljivu štetu, kako podnosiocima zahteva, usled potpunog lišavanja ustavnih nadležnosti kao zakonodavaca Republike, tako i građanima Republike.“

Komentari Predsednice

50. Dana 12. marta 2026. godine, predsednica je dostavila svoje komentare u vezi sa slučajevima KO72/26 i KO74/26.

51. U tom smislu, predsednica u dostavljenim komentarima navodi: (i) da je osporeni Dekret u saglasnosti sa Ustavom; (ii) da je konačni rok za izbor predsednika, utvrđen u stavu 2 člana 86, jasan, konačan i imperativan; (iii) da Dekret ne narušava načelo podele vlasti; kao i (iv) da nisu postojale objektivne ili izuzetne okolnosti koje bi onemogućile izbor novog predsednika pre isteka konačnog roka.

52. Na početku, predsednica naglašava da je osporeni Dekret u potpunoj saglasnosti sa Ustavom Republike Kosovo, te objašnjava da je rok koji je utvrđen u stavu 2 člana 86. Ustava za izbor novog predsednika konačnog karaktera i da se svaka druga odredba mora tumačiti u skladu i u međusobnoj vezi sa ovim konačnim rokom, prema kojem, bez obzira na trenutak kada počinje procedura izbora, ista mora biti okončana trideset (30) dana pre isteka mandata aktuelnog predsednika.

53. Predsednica naglašava da osporeni Dekret „[...] ni na koji način ne ugrožava načelo podele vlasti. Naprotiv, on doprinosi jačanju mehanizama kontrole i ravnoteže između vlasti, te garantuje da predsednica ispuni svoju ustavnu obavezu da osigura ustavno i demokratsko funkcionisanje institucija Republike“.
54. U tom smislu, Predsednica naglašava da su ustavni aspekti u vezi sa procedurom izbora predsednika razjašnjeni od strane Ustavnog suda, uključujući (i) kvorum i učešće poslanika u proceduri izbora predsednika, u slučajevima KO98/11 i KO47/16; (ii) nadležnosti predsednika u vezi sa raspuštanjem Skupštine, u slučajevima KO72/20 i KO95/20; (iii) tumačenjem i primenom ustavnih rokova za konstituisanje Skupštine, u slučajevima KO124/25 i KO193-196/25.
55. Drugo, u vezi sa konačnim rokom za izbor predsednika, predsednica naglašava da je isti jasno utvrđen normativnim jezikom stava 2. člana 86. Ustava, prema kojem, izrazi „se vrši“ i „najkasnije“ stvaraju ustavnu obavezu koja ne ostavlja prostor za diskreciono tumačenje i van utvrđene granice „trideset (30) dana pre isteka mandata aktuelnog Predsednika“.
56. Povodom navoda podnosilaca zahteva o relativizaciji važnosti konačnog roka utvrđenog stavom 2. člana 86. Ustava, predsednica naglašava da je „[...] Ustavni sud, u presudi br. KO124/25, gde se bavio pitanjem konstituisanja Skupštine, naglasio važnost poštovanja rokova prilikom ustavnih akata, utvrdivši da bi njihovo nepoštovanje, „relativizovalo ustavni poredak, odnosno Ustav Republike Kosovo i podrazumevalo bi tolerisanje institucionalnog zastoja, suprotno funkcionalnoj prirodi demokratije vođene principima demokratije i vladavine prava“ (presuda KO124/25, stav 145), naglašavajući da bi i u konkretnom slučaju, „svako dozvoljavanje izbora novog predsednika van imperativnog roka iz člana 86. (2), predstavljalo čak i ponovno pisanje Ustava“.
57. Dalje, predsednica naglašava da važnost striktnog poštovanja ustavnih rokova doprinosi i usko je povezana sa: (i) izvršenjem odluka Ustavnog suda; (ii) načelom pravne sigurnosti i vladavine prava; (iii) sprovođenjem pravde i pravnom predvidljivošću, te argumentuje da bi, suprotno tome, „[...] mimoilaženje i relativizacija ustavnog roka i umanjivanje njihove težine, nudeći alternativu da nepoštovanje roka ne proizvodi posledice, uspostavili opasan standard za pravnu sigurnost u Republici Kosovo“.
58. U tom smislu, predsednica naglašava sledeće: „Svi rokovi koji su utvrđeni u Ustavu, dakle, kako maksimalno trajanje od šezdeset (60) dana predviđeno u članu 82. (1.3), tako i imperativni rok za okončanje postupka najkasnije trideset (30) dana pre isteka mandata aktuelnog predsednika, utvrđen u članu 86. (2), su potpuno međusobno usklađeni i ne sadrže nikakve kontradikcije. Maksimalno trajanje od šezdeset (60) dana predstavlja proceduralnu mogućnost koja je ostavljena na raspolaganju Skupštine, ali koje se uvek mora koristiti do obaveze utvrđene u članu 86. (2), kao roka koji se ni pod kojim okolnostima ne može prekoračiti. Ukoliko bi se Skupštini dozvolila mogućnost da prekrši ovu jasnu ustavnu obavezu, to bi učinilo ovaj član potpuno neprimenljivim i bezvrednim“.
59. Predsednica, u dostavljenim komentarima, takođe, naglašava da se, „mandat aktuelne predsednice završava 4. aprila 2026. godine, tako da je prema članu 86. (2) Ustava, konačni rok za izbor novog predsednika bio 5. mart 2026. godine, te argumentuje da bi se, ukoliko bi se dozvolio nastavak procedure za izbor predsednika, Republika Kosovo suočila sa dvostrukom ustavnom krizom: s jedne strane, predsednikom koji je izabran van roka koji je utvrđen Ustavom i, s druge strane, Skupštinom koja je

prekoračila granice svojih ustavnih nadležnosti. Upravo da bi se izbegla takva situacija ustavne nesigurnosti, Ustav je predvideo mehanizam raspuštanja Skupštine, kao krajnju posledicu neuspeha izbora predsednika“.

60. Dalje, predsednica naglašava da cilj konačnog roka za izbor novog predsednika najkasnije trideset (30) dana pre isteka mandata aktuelnog predsednika obezbeđuje kontinuitet funkcionisanja institucije i delotvorne tranzicije između mandata, povezujući ga sa praksom većine demokratskih država sa sličnim uređenjem, kao što su Albanija, Finska, Sjedinjene Američke Države, Letonija, Mađarska i druge.
61. Predsednica, takođe, naglašava da su navodi o primenljivosti stava 3. člana 90. potpuno suprotni cilju člana 90. Ustava, te argumentuje da isti „[...] utvrđuje da se funkcija vršioca dužnosti Predsednika Republike Kosovo ne može vršiti u periodu dužem od šest (6) meseci, [...] samo u iscrpnim okolnostima iz člana 90. Ustava [...] Ni u jednoj drugoj predvidljivoj okolnosti, Ustav ne predviđa vršenje dužnosti predsednika od strane predsednika Skupštine. A još manje u potpuno predvidljivim okolnostima, dakle ustavnu obavezu da predsednik bude izabran u roku od trideset (30) dana pre isteka aktuelnog mandata“.
62. Predsednica dalje naglašava da „u konkretnom slučaju ne postoji nijedna od okolnosti utvrđenih u članu 90. Ustava. Stoga je potpuno protivustavno da se ova odredba koristi za podsticanje i legitimisanje neizbora predsednika pre isteka konačnog roka iz člana 86. (2), uz obrazloženje da položaj ne ostaje potpuno upražnjen jer ga obavlja vršilac dužnosti“.
63. Što se tiče rokova utvrđenih i povezanih sa stavom 1.3 člana 82, stavom 6. člana 86. i stavom 2. člana 86. Ustava, Predsednica naglašava da: „(i) član 82 (1.3) Ustava utvrđuje mogućnost od najviše šezdeset (60) dana za izbor predsednika od dana pokretanja procedure; (ii) članovi 82. (1.3) i 86. (6) Ustava ograničavaju trajanje i broj aktivnih pokušaja Skupštine za izbor predsednika; dok (iii) pripreme i pokušaji nužno moraju biti okončani pre isteka konačnog imperativnog roka utvrđenog članom 86. (2)“.
64. Predsednica dalje naglašava: „zajedničko čitanje ustavnih odredbi koje se odnose na izbor predsednika (dakle članova 82. (1.3), 86. (2) i 86. (6)) podrazumeva da Ustav ograničava vremenski period u kojem predsednik mora biti izabran i takođe broj krugova glasanja za te potrebe. U celini, mogu se održati do tri kruga glasanja u okviru vremenskog perioda od najviše šezdeset (60) dana, ali su obe okolnosti ipak uslovljene rokom utvrđenim u članu 86. (2), odnosno uslovom da se čitava procedura okonča najkasnije trideset (30) dana pre isteka mandata aktuelnog predsednika. Posledica nepoštovanja ovog roka uvek bi bila ista, odnosno raspuštanje Skupštine i određivanje datuma izbora“.
65. Treće, u vezi sa navodom da Dekret ne narušava načelo podele vlasti, Predsednica naglašava da je „Dekret donet na osnovu ustavnih nadležnosti predsednice, kao jasna i neminovna obaveza u funkciji garantovanja da ustavne institucije funkcionišu u okviru koji je dobro utvrđen u Ustavu Kosova. To znači da je predsednica obavljala svoje ustavne funkcije i da se ni na koji način nije mešala u nadležnosti Skupštine. Skupština je ta koja nije uspeła da izabere predsednika u okviru ustavnih rokova, sa jasnom ustavnom posledicom raspuštanja Skupštine i održavanja novih izbora“.
66. Nadalje, Predsednica pojašnjava da bi: „U slučaju uzdržavanja od donošenja ustavnog Dekreta, predsednica propustila da izvrši jednu od svojih dobro utvrđenih primarnih funkcija u Ustavu, a nedelovanje putem izbegavanja donošenja Dekreta dovelo bi

Republiku Kosovo u situaciju u kojoj bi bio ugrožen ustavni poredak države, zbog toga što bi vremenski period od šezdeset (60) dana za koji podnosioci tvrde da se primenjuje i nakon isteka roka iz člana 86. (2), predstavljao samo proceduralno odugovlačenje iz razloga što predsednik ni pod kojim okolnostima ne bi mogao biti izabran nakon isteka konačnog imperativnog roka utvrđenog u članu 86. (2)“.

67. U tom smislu, predsednica je naglasila da: *„Dekret predsednice br. 24/26 nije stvorio novu pravnu situaciju, već je formalizovao posledicu koja proizilazi iz samog Ustava, a to je raspuštanje Skupštine u slučajevima kada Skupština propusti da ispuni svoju ustavnu obavezu da izabere novog predsednika, koja je utvrđena u članu 65 (7) Ustava“.*
68. Četvrto, predsednica precizira da nisu postojale objektivne niti izuzetne okolnosti koje bi onemogućile izbor novog predsednika pre isteka konačnog roka, te pojašnjava: (i) da nije došlo do prevremenog okončanja mandata predsednice što bi opravdalo oslanjanje na član 82. (1.3); i (ii) da nisu postojale druge objektivne okolnosti koje bi onemogućile izbor predsednika pre konačnog roka iz člana 86. (2).
69. S tim u vezi, predsednica naglašava da je mandat aktuelne predsednice bio potpuno predvidljiv, te argumentuje da bi: *„Oslanjanje na period od šezdeset (60) dana koji je utvrđen u članu 82. (1.3) Ustava moglo doći u obzir samo u situacijama kada je završetak mandata predsednika nepredvidljiv, kao u slučaju ostavke, nemogućnosti obavljanja dužnosti ili drugih neočekivanih okolnosti koje stvaraju prazninu u ovoj ustavnoj funkciji. [...] Stoga se maksimalni period od šezdeset (60) dana, koji je pomenut u članu 82. (1.3), ne može tumačiti kao rok koji zamenjuje ili prekoračuje konačni rok utvrđen u članu 86. (2) Ustava u slučajevima kada je završetak mandata predsednika predvidljiv“.*
70. Nadalje, Predsednica pojašnjava da je: *„Ustav veoma jasan u pogledu strogo ograničenih slučajeva u kojima funkciju predsednika može da obavlja vršilac dužnosti. Član 90. Ustava predviđa privremene okolnosti za obavljanje ove dužnosti od strane predsednika Skupštine, uključujući i privremenu nesposobnost predsednika da izvršava svoje odgovornosti. Prema tome, Ustav jasno naglašava da je ovo isključivi i privremeni mehanizam, a ne uobičajena alternativa izboru predsednika kojom bi se političkim partijama pružio komoditet. [...] Pored toga, takvo vršenje funkcije predsednika od strane vršioca dužnosti stvorilo bi situaciju u kojoj bi institucija koja potiče od parlamentarne većine imala direktan uticaj na sve tri vlasti, narušavajući ustavnu ravnotežu između institucija. Takva situacija bi onemogućila delotvorno vršenje uloge predsednika kao institucionalnog filtera u donošenju važnih odluka koje se odnose na spoljnu politiku, odbranu i bezbednost, pravosudni sistem i ukupno funkcionisanje ustavnih institucija“.*
71. U tom smislu, predsednica naglašava da nisu postojale druge objektivne okolnosti koje bi onemogućile izbor predsednika pre isteka konačnog roka iz stava 2 člana 86. Ustava, zbog činjenice da su: *„Nakon konstituisanja Desetog saziva dana 11. februara 2026. godine, poslanici Skupštine imali na raspolaganju puna dvadeset tri (23) dana da sprovedu i okončaju proceduru izbora predsednika u okviru ustavnog roka. [...] Iako poslanici koji su podneli slučaj KO74/26, traže dodatnih šezdeset (60) dana za izbor novog predsednika, isti nisu iskoristili ni jedan jedini dan od ukupno dvadeset tri dana koja su imali na raspolaganju. Tačnije, od ukupno 552 sata koja su imali na raspolaganju, oni su izabrali da iskoriste svega oko jedan sat kako bi pokušali da ispune jednu od svojih glavnih ustavnih obaveza“.*

72. Štaviše, predsednica naglašava sledeće: „[...] neuspeh Skupštine da postigne potreban politički konsenzus za izbor predsednika ne može se smatrati objektivnom okolnošću koja bi opravdala prekoračenje ustavnog roka. Nemogućnost postizanja političkog kompromisa ne predstavlja ustavnu smetnju, već naprotiv predstavlja neuspeh same Skupštine da obavlja nadležnosti i odgovornosti koje su joj poverene Ustavom. Obustava roka u slučajevima postojanja više sile bilo bi razumljivo, ali ne i nemogućnost pronalaženja političkog kompromisa i konsenzusa“.
73. Takođe, Predsednica naglašava da u konkretnom slučaju: „Republika Kosovo nije bila u vanrednom stanju i nije postojala opasnost po ustavni poredak ili javnu bezbednost koja bi mogla da opravda odstupanje od jasnih ustavnih obaveza i rokova. Shodno tome, to što predsednik nije izabran u okviru konačnog ustavnog roka utvrđenog u članu 86.2 nije bilo rezultat bilo kakve objektivne smetnje, već nedostatka političke volje da se postigne dogovor u Skupštini. Shodno tome, ne postoji nikakva ustavna osnova koja bi dozvolila nastavak procesa izbora predsednika nakon isteka konačnog roka utvrđenog u članu 86.2 Ustava“.
74. U nastavku, predsednica pojašnjava da: „Naš Ustav, kako je protumačen i praksom Ustavnog suda, utvrđuje da neuspeh u izboru predsednika i Vlade predstavlja trenutke koji prouzrokuju raspuštanje Skupštine. Shodno tome, poređenje procedure izbora predsednika države sa procedurama izbora rukovodilaca drugih institucija, od kojih se većina bira putem javnih konkursa, samo po sebi predstavlja suštinsko nepoznavanje važnosti same težine i odgovornosti koju poslanici imaju u vezi sa izborom predsednika“.
75. U zaključku, Predsednica naglašava da se u konkretnom slučaju „[...] ne radi o ustavnoj nejasnoći, već o jasnoj i obavezujućoj normi Ustava Republike Kosovo, odnosno članu 86. (2), koji jasno utvrđuje konačni i imperativni rok za izbor predsednika Republike. [...] U konkretnom slučaju, ovaj rok je istekao bez ispunjenja ustavne obaveze Skupštine da izabere novog predsednika, čime je aktiviran mehanizam raspuštanja Skupštine od strane predsednice, što je već potvrđeno i od strane Ustavnog suda u slučaju KO72/20 [presuda br. KO72/20, stavovi 384/386].“
76. Shodno tome, predsednica traži od Suda: „[...] da potvrdi da poštovanje ustavnih rokova, u konkretnom slučaju poštovanje konačnog i imperativnog roka utvrđenog u članu 86. (2) Ustava, predstavlja ustavnu obavezu koja je nužna radi očuvanja institucionalne stabilnosti, demokratskog funkcionisanja države i poverenja građana u ustavni poredak Republike Kosovo“.

Komentari Parlamentarne grupe Demokratskog saveza Kosova

77. Dana 12. marta 2026. godine, poslanici Parlamentarne grupe Demokratskog saveza Kosova (u daljem tekstu: Parlamentarna grupa LDK), dostavili su Sudu svoje komentare na navode podnosilaca zahteva KO72/26 i KO74/26.
78. Na početku, Parlamentarna grupa LDK naglašava: „Dekret predsednice je u potpunosti saglasnosti sa Ustavom jer proizilazi iz sistematskog, teološkog i funkcionalnog tumačenja ustavnih odredbi i ima za cilj zaštitu ustavnog poretka, demokratsko funkcionisanje institucija i institucionalnu stabilnost države“.
79. Dalje, Parlamentarna grupa LDK, u vezi sa primenom stava 2. člana 86. Ustava, razjašnjava sledeće: „Ova ustavna odredba se primenjuje u slučajevima kada država ima predsednika koji obavlja svoj ustavni mandat. Ova odredba uspostavlja neposrednu, jasnu i imperativnu obavezu za Skupštinu Republike Kosovo (Skupština)

da izabere predsednika Republike Kosovo (predsednik) u ovom ustavnom roku“, te naglašava da je u okolnostima konkretnog slučaja „Skupština propustila da ispuni ovu ustavnu obavezu u roku koji je propisan Ustavom“.

80. U tom smislu, Parlamentarna grupa LDK, argumentuje sledeće: *„U slučajevima kada Skupština ne uspe da izabere predsednika u okviru ovog konačnog ustavnog roka, ne postoji nijedno drugo rešenje osim da se Skupština Republike raspusti jer nije uspela da ispuni ustavnu obavezu da izabere predsednika Republike. Prema tome, predsednica Republike je postupila u potpunoj saglasnosti sa Ustavom Republike Kosovo u trenutku kada je donela Dekret dana 6. marta 2026. godine. U suprotnom, predsednica bi učinila povredu Ustava i ne bi obavila svoju ulogu da osigura demokratsko funkcionisanje institucija“.*
81. Parlamentarna grupa LDK, u vezi sa stavom 2. člana 86, precizira: (i) da u konkretnom slučaju mandat aktuelne predsednice ističe 4. aprila 2026. godine; (ii) da Ustav ne određuje rok za početak izbora, ostavljajući prostor Skupštini da ovaj proces otpočne mesec dana pre isteka mandata aktuelnog predsednika; (iii) da je Skupština propustila da osigura potreban politički konsenzus za izbor novog predsednika; (iv) da ovaj stav sadrži konačan ustavni rok za izbor predsednika; (v) da formulacija ovog stava sadrži normu imperativnog karaktera, stavljajući naglasak na reči *„se vrši najkasnije trideset (30) dana pre isteka mandata aktuelnog Predsednika“*; (vi) da nepoštovanje ovog roka stvara situaciju nespojivu sa ustavnim poretком, i (vii) da propust da se predsednik Republike izabere u ovom roku, otvara put raspuštanju Skupštine i održavanju novih izbora.
82. Pored toga, Parlamentarna grupa LDK, u vezi sa ulogom poslanika u izboru predsednika naglašava sledeće: *„Ovo je jedini ustavni mehanizam kojim poslanici Skupštine izražavaju svoju volju, svesni da neizbor predsednika u ustavnom roku, proizvodi posledicu - gubitak mandata. Inače, ne postoji nijedan drugi obavezujući mehanizam prema poslanicima Skupštine Republike Kosovo jer, kako je utvrđeno članom 70. tačka 1, „Poslanici Skupštine su predstavnici naroda i ne podležu nikakvom prinudnom mandatu“.*
83. Nadalje, Parlamentarna grupa LDK, u vezi sa članom 90. Ustava, naglašava da ovaj član *„[...] ni u jednoj tački nije utvrdio upražnjenost položaja predsednika zbog neuspeha izbora novog predsednika“*, te argumentuje da je rok koji se odnosi na izbor već utvrđen u stavu 2. člana 86.
84. U vezi sa primenom podstava 3. stava 1. člana 82. Ustava, Parlamentarna grupa LDK ocenjuje da isti: (i) utvrđuje da se Skupština raspušta ukoliko u roku od šezdeset (60) dana od dana započinjanja procedure izbora predsednika ne bude izabran predsednik Republike Kosovo; i (ii) primenjuje se u slučajevima kada zemlja ostane bez predsednika, odnosno kada položaj predsednika ostane sa vršiоcem dužnosti predsednika.
85. Štaviše, Parlamentarna grupa LDK argumentuje da Ustav sadrži logički proceduralni tok, naglašavajući da nakon neuspeha izbora predsednika u skladu sa rokom utvrđenim stavom 2. člana 86. Ustava i raspuštanja Skupštine, zemlja ostaje sa vršiоcem dužnosti predsednika, koji tu funkciju ne može obavljati duže od šest (6) meseci. Organizovanje prevremenih izbora mora se sprovesti u roku od 45 dana, ostavljajući novom sazivu rok od šezdeset (60) dana u vezi sa izborom predsednika države, naglašavajući da rok koji je utvrđen u stavu 1 (3) člana 82. Ustava, utvrđuje ustavnu posledicu neuspeha u izboru predsednika u roku od šezdeset (60) dana od dana pokretanja procedure izbora, i kao

takva se ne može koristiti za legitimisanje nastavka situacije koja je već u suprotnosti sa Ustavom, odnosno nepoštovanje roka iz stava 2. člana 86. Ustava.

86. Parlamentarna grupa LDK naglašava da: *„Neizbor predsednika u okviru ustavnog roka stvara realnu opasnost za institucionalnu krizu, ustavni vakum i destabilizaciju institucionalnog i ustavnog poretka. U ovim okolnostima, raspuštanje Skupštine i vraćanje mandata građanima putem prevremenih izbora predstavlja demokratski i ustavni mehanizam za vraćanje institucionalnog i ustavnog legitimiteta svim institucijama“.*
87. Takođe, Parlamentarna grupa LDK u vezi sa srazmernošću osporenog Dekreta naglašava da je on: (i) u saglasnosti sa Ustavom; (ii) da teži legitimnom cilju, odnosno rešavanju institucionalne krize; (iii) da je neophodan jer je nedostajalo drugo delotvorno sredstvo za prevazilaženje nastale blokade; i (iv) da ne ugrožava demokratski poredak, već naprotiv vraća odlučivanje građanima putem prevremenih izbora.
88. Kao zaključak, Parlamentarna grupa LDK, ponovo naglašava sledeće: *„[...] Skupština je imala imperativnu ustavnu obavezu da izabere predsednika najkasnije trideset (30) dana pre isteka mandata aktuelnog predsednika. Nepoštovanje ovog roka stvara situaciju koja je nespojiva sa Ustavom, čime se ozbiljno rizikuje da država ostane bez predsednika na period duži od šest (6) meseci. Član 82. stav 1 (3) Ustava se ne može tumačiti na način koji bi neutralizovao član 86. stav 2. i nagradio povredu Ustava ili proizveo institucionalnu blokadu“.* Naglašava da je u konkretnom slučaju predsednica postupila u skladu sa svojim nadležnostima i odgovornostima da zaštiti ustavno i demokratsko funkcionisanje institucija i stabilnost države, sa predlogom da Sud utvrdi da je osporeni Dekret u potpunosti u saglasnosti sa Ustavom Republike Kosovo.

Komentari Multietničke parlamentarne grupe

89. Dana 12. marta 2026. godine, poslanici Multietničke parlamentarne grupe (u daljem tekstu: Multietnička parlamentarna grupa) podneli su Sudu komentare na navode podnosioca zahteva KO72/26 i KO74/26.
90. U početku je Multietnička parlamentarna grupa naglasila da su bili prisutni i učestvovali na sednici od 5. marta 2026. godine za glasanje o izboru predsednika/ce Republike.
91. U tom smislu, Multietnička parlamentarna grupa, u vezi sa navodima o prekoračenju nadležnosti prilikom raspuštanja Skupštine, naglašava da je Ustav Republike Kosovo izgrađen po modelu parlamentarne republike, gde raspuštanje Skupštine može doći do izražaja samo u određenim ustavnim okolnostima, što je inače poznato kao *„uslovno raspuštanje“*.
92. Stoga, Multietnička parlamentarna grupa smatra da: *„Postupanje predsednice za raspuštanje Skupštine prekoračuje nadležnosti utvrđene Ustavom Republike Kosovo i u suprotnosti je sa pravnim poretkom zemlje. Takva odluka vodi ka nefunkcionalnoj Skupštini i, sledstveno, ka vladi u tehničkom mandatu u roku od 21 dana od njenog izglasavanja u Skupštini, iako vlada i Skupština raspolažu parlamentarnom većinom potrebnom za normalno funkcionisanje.“*
93. Dalje, Multietnička parlamentarna grupa naglašava da: *„U konkretnom slučaju, postupanje predsednice za raspuštanje Skupštine prekoračuje ustavne nadležnosti, jer se neposredno meša u funkcionisanje parlamenta i daje prednost predsedničkom odlučivanju nad narodnom voljom izraženom kroz konstituisanje Skupštine. Kao što*

je naglašeno u nizu mišljenja Venecijanske komisije, uloga predsednika u parlamentarnim sistemima važna je samo u meri u kojoj on ostaje proceduralni garant i ne zamenjuje centar odgovornosti, koji, prema Ustavu Republike Kosovo, ostaje kod parlamenta i vlade.“ U prilog ovim argumentima, isti se pozivaju na mišljenja Venecijanske komisije za Republiku Moldaviju, odnosno [Mišljenje br. CDL-AD\(2019\)012](#); [Mišljenje br. CDL-AD\(2017\)014](#) i [Mišljenje CDL-AD\(2019\)027](#).

94. Kao zaključak, Multietnička parlamentarna grupa zahteva od Suda da ukine osporeni Dekret, jer smatra da: „*Dekret o raspuštanju Skupštine pogađa jednakost među strankama i mandat poslanika manjinskih zajednica, stavljajući neosnovano diskreciono postupanje predsednice iznad ustavne norme.*“

Relevantne ustavne odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 4 [Oblik Vladaanja i Podela Vlasti]

„1. Kosovo je demokratska Republika koja se zasniva na načelo podele vlasti i kontrole balansa među njima, kao što je i određeno ovim Ustavom.
2. Skupština Republike Kosovo sprovodi zakonodavnu vlast.
3. Predsednik Republike Kosovo predstavlja jedinstvo naroda. Predsednik Republike Kosovo je legitimni predstavnik unutar i van zemlje, koji garantuje demokratsko funkcionisanje institucija Republike Kosovo, u saglasnosti sa ovim Ustavom.
[...]"

Član 7 [Vrednosti]

„1. Ustavni red Republike Kosovo se zasniva na načelima slobode, mira, demokratije, jednakosti, poštovanja ljudskih prava i sloboda i vladavine zakona, nediskriminacije, imovinskog prava, zaštite sredine, društvenog prava, pluralizma, podele državne vlasti i tržišne ekonomije.
2. Republika Kosovo obezbeđuje jednakost polova kao osnovnu vrednost za razvoj demokratskog društva, jednake mogućnosti učešća žena i muškaraca u politički, ekonomski, društveni i kulturni život i sve ostale oblasti društvenog života.“

Član 16 [Premoć Ustava]

„1. Ustav je najviši pravni akt Republike Kosovo. Zakoni i ostali pravni akti moraju biti u saglasnosti sa ovim Ustavom.
2. Upravna vlast potiče iz Ustava.
3. Republika Kosovo će poštovati međunarodno pravo.
4. Svako lice i organ Republike Kosovo se obavezuje da poštuje odredbe Ustava.“

Član 66 [Izbor i Mandat]

„1. Skupština Kosova se bira na mandat od četiri godine, počevši od dana konstitutivnog sastanka, koji se održava u roku od trideset (30) dana od dana službenog objavljivanja rezultata izbora.“

2. Redovni izbori za Skupštinu se održavaju najkasnije trideset (30) dana pre isteka mandata, a u slučaju raspuštanja Skupštine ne kasnije od četrdeset pet (45) dana od raspuštanja.
3. Predsednik Republike Kosovo saziva prvu sednicu Skupštine. U slučaju nemogućnosti Predsednika Republike Kosovo da sazove prvu sednicu, Skupština će se sastati bez prisustva Predsednika.
4. Mandat Skupštine Kosova se može produžiti samo u slučaju vanrednog stanja radi uvođenja hitnih mera za zaštitu od agresije ili opasnosti po ustavni red ili javnu bezbednost Republike Kosovo, i samo dok vanredno stanje traje, kao što je i propisano ovim Ustavom.
5. Uslovi, izborna područja i procedure izbora se regulišu zakonom.“

Član 74 **[Vršenje Funkcije]**

„Poslanici Skupštine Kosova vrše svoju funkciju u najboljem interesu Republike Kosovo i u saglasnosti sa ovim Ustavom, zakonima i poslovníkom o radu Skupštine.“

Član 82 **[Raspuštanje Skupštine]**

„1. Skupština se raspušta u sljedećim situacijama:

- (1) ukoliko se u roku od šezdeset (60) dana, od dana konstituisanja od strane Predsednika Republike Kosovo, ne formira Vlada;*
- (2) ukoliko za raspuštanje Skupštine glasa dve trećine (2/3) poslanika, raspuštanje se vrši na osnovu dekreta Predsednika Republike Kosovo;*
- (3) ukoliko se u roku od šezdeset (60) dana, od dana započinjanja procedure izbora, ne izabere predsednik Republike Kosovo.*

2. Skupština se može raspustiti od strane predsednika Republike Kosovo, ako se uspešno izglasa nepoverenje Vladi.“

Član 84 **[Nadležnosti Predsednika]**

„Predsednik Republike Kosovo:

[...]

(2) garantuje ustavno funkcionisanje institucija utvrđenih ovim Ustavom;
[...]“

Član 86 **[Izbor Predsednika]**

- „1. Predsednik Republike Kosovo bira Skupština, tajnim glasanjem.*
- 2. Izbor Predsednika Republike Kosovo se vrši najkasnije trideset (30) dana pre isteka mandata aktuelnog Predsednika.*
- 3. Za Predsednika Republike Kosovo se može nominovati bilo koji državljánin Kosova, koji obezbedi potpis najmanje trideset (30) poslanika Skupštine Kosovo. Poslanici Skupštine mogu dati samo jedan potpis za nominaciju Predsednika Republike Kosovo.*
- 4. Izbor Predsednika se vrši sa dve trećine (2/3) glasova svih poslanika Skupštine.*

5. Ukoliko na prva dva glasanja ni jedan kandidat nije dobio većinu od dve trećine (2/3) neophodnih glasova, organizuje se treće glasanje na kojem se glasaju dva kandidata sa najvećim brojem glasova u drugom krugu glasanja i za Predsednika Republike Kosovo se bira kandidat koji je dobio većinu glasova svih prisutnih poslanika.

6. Ukoliko se ni trećim glasanjem ni jedan kandidat ne izabere za Predsednika Republike Kosovo, Skupština se raspušta i raspisuju se novi izbori, koji se moraju održati u roku od četrdeset pet (45) dana.“

Član 87

[Mandat i Zakletva]

„1. Mandat Predsednika Republike Kosovo počinje nakon polaganja zakletve pred Skupštinom Kosova. Tekst zakletve će biti regulisan zakonom.

2. Mandat Predsednika traje pet (5) godina.

3. Predsednik se nakon isteka prvog mandata može ponovo izabrati samo za još jedan mandat.“

ZAKON Br. 03/L- 094 O PREDSEDNIKU REPUBLIKE KOSOVO

Član 4

„1. Predsednika Republike Kosova bira Skupština tajnim glasanjem, prema proceduri predviđenoj Ustavom Republike Kosovo.

2. Izbor Predsednika Republike Kosovo se vrši najkasnije trideset (30) dana pre isteka mandata aktuelnog Predsednika.

3. Svaki državljanin Republike Kosovo, koji ispunjava kriterijume prerdvidjenih u članu 3 ovog zakona, može biti nominovan kao kandidat za predsednika Republike Kosovo, ukoliko ona/on obezbedi potpise najmanje trideset (30) poslanika Skupštine Kosova. Poslanici Skupštine mogu potpisati samo za jednog kandidata za predsednika Republike Kosovo.“

POSLOVNIK SKUPŠTINE REPUBLIKE KOSOVO

Član 106

„1. Predsednik Republike Kosova bira se u skladu sa odredbama Ustava i odredbama Zakona o predsedniku Republike Kosovo.

2. Relevantna komisija za zakonodavstvo ispituje da li predloženi kandidati za predsednika Republike ispunjavaju uslove utvrđene Ustavom i Zakonom o predsedniku Republike Kosovo i podnosi izveštaj plenarnoj sednici.

3. Za izbor predsednika Republike Kosovo, tokom tri glasanja, moraju biti najmanje dva (2) kandidata.

4. Na plenarnoj sednici obrazuje se Izborna komisija za izbor predsednika Republike Kosovo, koju čine po jedan poslanik iz svake poslaničke grupe.

5. Za punovažnost prvog i drugog kruga glasanja, u glasanju moraju učestvovati najmanje 80 poslanika, dok u trećem krugu glasanja mora učestvovati najmanje 61 poslanik.“

Ocena prihvatljivosti zahteva

95. Da bi odlučio o zahtevima podnosioca zahteva, Sud prvo mora da proceni da li su ispunjeni kriterijumi prihvatljivosti, utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovnikom o radu.

96. Sud se najpre poziva na stav 1. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, kojim je utvrđeno da:

„Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način“.

97. Pored toga, Sud se poziva na stav 2 (1) člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, kojim je utvrđeno kao što sledi:

„2. Skupština Kosova, Predsednik Republike Kosovo, Premijer i Ombudsman su ovlašćeni za podnošenje sledećih pitanja:

*(1) saglasnost zakona, dekreta Predsednika i Premijera i uredbi Vlade, sa Ustavom;
[...].“*

98. Sud se dalje poziva na članove 29. [Tačnost podneska] i 30. [Rok] Zakona koji predviđaju:

Član 29.
Tačnost podneska

1. Podnesak podnešen u skladu sa članom 113, stav 2 Ustava se pokreće od jedne četvrtine (1/4) poslanika Skupštine Republike Kosovo, Predsednika Republike Kosovo, Vlade ili Ombudsmana..

2. Podnesak podnešen protiv spornog akta u skladu sa članom 113, stav 2 Ustava treba specifikovati, inter alia, da li se čitav sporni akt ili posebni delovi istog smatraju kao oni koji nisu u skladu sa Ustavom.

3. Podnesak će specifikovati sva pitanja koja se tiču neustavnosti spornog akta.

Član 30.
Rok

Podnesak pokrenut u skladu sa članom 29 ovog zakona se mora podneti u roku od šest (6) meseci nakon stupanja na snagu spornog akta.

99. Sud se, takođe, poziva i na pravilo 65. [Zahtev u skladu sa podstavovima 1. i 2. stava 2. člana 113. Ustava i članovima 29. i 30. Zakona] Poslovnika, kojim je predviđeno:

„(1) Zahtev koji je podnet po ovom pravilu mora da ispunjava kriterijume utvrđene podstavovima (1) i (2) stava (2) člana 113. Ustava i članovima 29. (Tačnost podneska) i 30. (Rok) Zakona.

(2) Kada podnosi zahtev u skladu sa stavom (2) člana 113. Ustava, ovlašćena strana mora, između ostalog, da ukaže da li za čitav sadržaj ili određene delove osporenog akta smatra da su u nesaglasnosti sa Ustavom.

(3) Ovlašćena strana mora da iznese u zahtevu prigovore koji se tiču ustavnosti osporenog akta.

(4) Zahtev se po ovom pravilu mora podneti u roku od šest (6) meseci od dana stupanja na snagu osporenog akta“.

100. U nastavku, Sud će oceniti: (i) da li je zahtev podnela ovlašćena stranka, kako je predviđeno u podstavu (1) stava 2 člana 113. Ustava i stavu 1 člana 29. Zakona; (ii) prirodu osporenog Dekreta; (iii) tačnost podneska, kako je propisano stavovima 2 i 3 člana 29. Zakona i stavovima 2 i 3 pravila 65. Poslovnika; i (iv) da li je zahtev podnet u roku od šest (6) meseci nakon stupanja na snagu osporenog Dekreta, kako je propisano u članu 30. Zakona i stavu (4) pravila 65. Poslovnika.

(i) U vezi sa ovlašćenom stranom

101. Skupština i Vlada, na osnovu člana 113. stav 2 podstav 1 Ustava, ovlašćene su da pred Sudom pokrenu pitanje saglasnosti sa Ustavom: (i) zakona; (ii) dekreta predsednika; (iii) dekreta premijera; i (iv) uredbi Vlade. Član 29. Zakona precizira da su Skupština i Vlada ovlašćene stranke pred Sudom, odnosno da li su odgovarajući zahtevi podneti od strane jedne četvrtine (1/4) poslanika Skupštine i u ime Vlade. Isti zahtev je preciziran u stavu 1 pravila 65. Poslovnika.
102. U okolnostima konkretnog slučaja, Sud primećuje da je prvi zahtev podneo premijer Republike Kosovo, u ime Vlade, dok je drugi zahtev podnelo trideset jedan (31) poslanika Skupštine. Prema tome, Sud smatra da su zahteve podneli Vlada i 31 poslanik Skupštine, u skladu sa članom 113, stav 2, podstav 1 Ustava u vezi sa članom 29, stav 1 Zakona. Shodno tome, Sud utvrđuje da su podnosioci zahteva ovlašćene strane pred Sudom.

(ii) U vezi sa osporenim Dekretom

103. U tom smislu, Sud naglašava da na osnovu člana 113. stav 2 podstav 1 Ustava, Skupština, odnosno jedna četvrtina (1/4) njenih poslanika i Vlada, mogu osporiti saglasnost „zakona“, „dekreta predsednika“, „dekreta premijera“ i „uredbi Vlade“, sa Ustavom.
104. U tom smislu, Sud primećuje da su podnosioci zahteva precizirali akt čiju ustavnost osporavaju pred Sudom, odnosno Dekret [br. 24/2026] od 6. marta 2026. godine predsednice kojim se „raspušta deseti (X) saziv Skupštine Republike Kosovo“. Shodno tome, Sud utvrđuje da osporeni Dekret ispunjava uslove da bude predmet razmatranja od strane Suda, kako je utvrđeno u članu 113. stav 2 podstav 1 Ustava.

(iii) U vezi sa tačnošću zahteva

105. Sud podseća da član 29. Zakona i pravilo 65. Poslovnika predviđaju da: i) zahtev podnet u skladu sa članom 113.2 (1) Ustava mora tačno navesti da li se ceo osporeni Dekret ili određeni delovi ovog akta smatraju da su u suprotnosti sa Ustavom; i (ii) precizirati prigovore koji se iznose protiv ustavnosti osporenog Dekreta.
106. U ovom slučaju, podnosioci zahteva (i) se protive osporenom aktu, odnosno Dekretu [br. 24/2026] od 6. marta 2026. godine, predsednice Republike Kosovo, u celini, i isti (ii) podnose svoje prigovore u vezi sa ustavnošću osporenog akta kako je utvrđeno u članu 113, stav 2, podstav 1 Ustava, članu 29, stavovima 2 i 3 Zakona i pravilu 65, stavovima (2) i (3) Poslovnika.

(iv) U vezi sa rokom

107. Sud podseća da član 30. Zakona i pravilo 65. Poslovnika predviđaju da zahtev podnet na osnovu člana 113. stav 2 podstav 1 Ustava mora biti podnet u roku od šest (6) meseci od stupanja na snagu osporenog akta.
108. S tim u vezi, Sud primećuje da je osporeni Dekret predsednice donet 6. marta 2026. godine, dok su podnosioci zahteva osporili isti pred Sudom 7. marta 2026. godine, odnosno 9. marta 2026. godine. Shodno tome, Sud konstatuje da su zahtevi podnosilaca zahteva podneti u roku predviđenom članom 30. Zakona i stavom 4. pravila 65. Poslovnika.

Zaključak u vezi sa prihvatljivošću zahteva

109. Sud konstatuje da su podnosioci zahteva: i) ovlašćene strane pred Sudom; (ii) osporavaju Dekret [br. 24/2026] od 6. marta 2026. godine; (iii) tačno naveli da osporeni Dekret osporavaju u celini; (iv) izneli svoje prigovore u vezi sa ustavnošću osporenog akta; i (v) podneli svoje zahteve u roku predviđenom Zakonom i Poslovníkom.
110. Shodno tome, Sud proglašava zahteve prihvatljivim i u nastavku će ih razmotriti u meritumu.

Meritum zahteva

I. Uvod

111. Sud prvo podseća da su 9. februara 2025. godine održani redovni izbori za Skupštinu Republike Kosovo. Nakon sertifikacije rezultata izbora, 15. aprila 2025. godine, počela je konstitutivna sednica Skupštine, koja je okončana nakon donošenja tri (3) presuda Ustavnog suda [vidi presude KO124/25, KO193/25 i KO196/25 i KO265/25]. Kao rezultat neuspeha u izboru Vlade od strane Skupštine, na sednici od 19. novembra 2025. godine i na osnovu Dekreta predsednice [br. 209/2025] o raspuštanju IX saziva, predsednica je, Dekretom [br. 210/2025] od 20. novembra 2025. godine, raspisala prevremene izbore za Skupštinu Republike Kosovo, koji su bili zakazani za 28. decembar 2025. godine. Sud podseća da je kao rezultat sertifikacije izbora od 28. decembra 2025. godine, 11. februara 2026. godine, održana konstitutivna sednica Skupštine, na kojoj je, izborom predsednice Skupštine i potpredsednika, X saziv Skupštine proglašen konstituisanim. Istog dana, Skupština je, na osnovu člana 95. [Izbor Vlade] Ustava, nastavila sa izborom Vlade. Dalje, na osnovu odredbi člana 86. [Izbor Predsednika] Ustava i činjenice da će mandat aktuelne predsednice isteći 4. aprila 2026. godine, Skupština je 5. marta 2026. godine, na osnovu zahteva četrdeset dva (42) poslanika Parlamentarne grupe Lëvizja VETEVENDOSJE!, održala vanrednu sednicu sa jedinom tačkom dnevnog reda „*Izbor predsednika Republike Kosovo*“. Na ovoj vanrednoj sednici za izbor predsednika koju je sazvala predsednica Skupštine, predložena su dva (2) kandidata za predsednika. Nakon što je konstatovano da je u sali prisutno šezdeset šest (66) poslanika, kao rezultat neprisustva 2/3 poslanika, predsednica Skupštine je prekinula vanrednu sednicu. Dana 6. marta 2026. godine, predsednica je donela Dekret [br. 24/26] kojim se precizira sledeće: „*Raspušta se Deseti (X) saziv Skupštine Republike Kosovo*“, kao rezultat isteka roka utvrđenog u stavu 2 člana 86. Ustava.
112. Dana 7. i 9. marta 2026. godine, podnosioci spojenih zahteva KO72/26 i KO74/26 tražili su ocenu Dekreta [br. 24/2026] predsednice Republike Kosovo od 6. marta 2026. godine, za koji tvrde da nije u skladu sa stavovima 1 i 3 člana 4. [Oblik vladanja i podela vlasti], članom 7. [Vrednosti], članom 16. [Premoć Ustava], podstavom 3. stava 1. člana

82. [Raspuštanje Skupštine], stavom 2. člana 84. [Nadležnosti Predsednika] i stavom 2. člana 86. [Izbor Predsednika] Ustava.
113. Dana 9. marta 2026. godine, Sud: (i) je odlučio da uvede, na zahtev podnosioca zahteva KO72/26, privremenu meru kojom se zabranjuje bilo kakva radnja predsednice Republike Kosovo u vezi sa Dekretom [br. 24/2026] od 6. marta 2026. godine, i (ii) *ex officio* je odlučio da zabrani bilo kakvu radnju Skupštine Republike Kosovo sa efektom od 9. marta 2026. godine, u trajanju do 31. marta 2026. godine.
114. Sud podseća da se suština navoda podnosilaca zahteva u vezi sa ustavnošću osporenog dekreta odnosi na neiscrpljivanje roka od šezdeset (60) dana od dana početka postupka za izbor predsednika, kao što je utvrđeno u podstavu 3 stava 1 člana 82. Ustava. Navode podnosilaca zahteva podržava Multietnička parlamentarna grupa, dok ih predsednica i parlamentarna grupa LDK-a protivargumentiraju, sa obrazloženjem da je rok za izbor predsednika utvrđen u stavu 2 člana 86. [Izbor predsednika] Ustava, koji predviđa da izbor predsednika mora biti održan najkasnije trideset (30) dana pre isteka mandata aktuelnog predsednika, i da je istek ovog roka protivustavan.
115. Sud podseća da su u okolnostima konkretnog slučaja, predmet ocene od strane Suda dva nadovezana pitanja, odnosno (i) tumačenje ustavnih odredbi u vezi sa rokovima za izbor predsednika Republike, odnosno utvrđenim rokovima u stavu 2 člana 86. Ustava i podstavu 3 stava 1 člana 82. Ustava, uključujući ustavne posledice nepoštovanja tih rokova i (ii) ocena ustavnih odredbi koje se odnose na ustavnu obavezu za garantovanje kontinuiranog funkcionisanja ustavnih institucija, u smislu procedure za izbor predsednika.
116. U cilju ocene predmetne stvari zahteva, Sud će u nastavku elaborirati: (i) opšta ustavna načela, koja obuhvataju ustavna načela u kontekstu (a) ustavnih odredbi koje određuju ulogu Skupštine i predsednika u ustavnom sistemu Republike Kosovo, kao i (b) postupak za izbor predsednika i raspuštanje Skupštine; (ii) sadržaj pripremnih dokumenata za izradu Ustava u pogledu izbora predsednika i raspuštanja Skupštine, i (iii) uporednu analizu Ustava drugih zemalja u vezi sa izborom predsednika i raspuštanjem Skupštine; (iv) tumačenje ustavnih odredbi koje se odnose na ustavne rokove u vezi sa postupkom za izbor predsednika i raspuštanje Skupštine; da bi na kraju pružio (v) svoju ocenu u vezi sa postupkom za izbor predsednika u okolnostima konkretnog slučaja i efektima osporenog Dekreta predsednice, u vezi sa postupkom za izbor novog predsednika.

II. Opšta načela

A. Opšta ustavna načela

117. Sud je dosledno isticao da Ustav Republike Kosovo čini jedinstveni skup ustavnih principa i vrednosti na osnovu kojih je izgrađena i mora da funkcioniše država Republika Kosovo. Ovi principi i vrednosti otelotvoruju i odražavaju duh Ustava, koji je transponovan u svaku njegovu normu. Kao takav, Ustav i svaka njegova norma mora se tumačiti u međuzavisnosti, a ne izolovano jedno od drugog, i uvek uzimajući u obzir njegove principe i vrednosti. Nijedna norma Ustava ne može se tumačiti odvojeno i izolovano od principa i vrednosti proklamovanih u Ustavu, uključujući i njegovu Preambulu. Nijedna ustavna norma ne može se izvući van konteksta i tumačiti odvojeno od preostalog dela Ustava. To je zbog činjenice jer Ustav ima unutrašnju koheziju prema kojoj se svaki deo međusobno povezuje sa njegovim ostalim delovima (vidi, slučaj Suda KO72/20, podnosilac zahteva *Rexhep Selimi i 29 drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo*, presuda od 1. juna 2020. godine, stav 346).

118. U smislu osnovnih ustavnih odredbi, Sud naglašava da član 4. [Oblik vladanja i podela vlasti] Ustava određuje oblik vladanja i podelu vlasti, gde između ostalog precizira da Kosovo je demokratska Republika koja se zasniva na načelo podele vlasti i kontrole balansa među njima, kao što je i određeno ovim Ustavom, načela prema kojima (i) Skupština sprovodi zakonodavnu vlast; (ii) Predsednik je legitimni predstavnik unutar i van zemlje, koji garantuje demokratsko funkcionisanje institucija Republike Kosovo, predstavljajući jedinstvo naroda, u saglasnosti sa ovim Ustavom; (iii) Vlada je odgovorna za sprovođenje zakona i državne politike i podleže parlamentarnoj kontroli; (iv) Sudska vlast je jedinstvena i nezavisna i sprovode je nezavisni sudovi, i (v) Ustavni Sud je nezavistan organ za zaštitu ustavnosti i vrši konačno tumačenje Ustava (vidi slučaj KO124/25, podnosilac zahteva *Time Kadrijaj i 10 (deset) drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo*, presuda od 26. juna 2025. godine, stav 101).
119. Član 7. [Vrednosti] Ustava precizira da se Ustavni poredak Republike Kosovo, između ostalog, zasniva na načelima demokratije, poštovanja ljudskih prava i sloboda i vladavine prava, nediskriminacije, pluralizma, podele državne vlasti i polne jednakosti.
120. Ustav Republike Kosovo je izvor autoriteta svake izvršne vlasti i isti utvrđuje granice vršenja tog autoriteta. (vidi slučaj KO124/25, gore citiran, stav 103).
121. Stoga, i u pogledu efikasnog funkcionisanja državnih institucija, Sud je naglasio važnost tumačenja Ustava u pogledu uspostavljanja ustavnih organa, ocenjujući da, sve dok je demokratsko funkcionisanje državnih institucija primarna odgovornost svake osobe kojoj je poverena javna vlast, sve radnje koje preduzimaju osobe kojima je poverena javna vlast ili ovlašćenje moraju biti u skladu sa Ustavom i njegovim duhom i doprinositi nesmetanom obavljanju i koordinaciji poslova od javnog interesa za državu, omogućavajući joj da razvija i sprovodi vrednosti i principe na kojima je izgrađena (vidi, u tom smislu, slučaj Suda KO124/25, gore citiran, stav 111).
122. Sve vlasti bez izuzetka, bilo da su deo klasičnog trougla podele vlasti ili drugog važnog dela državne strukture, imaju ustavnu obavezu da sarađuju jedni sa drugima u opštem javnom dobru i u najboljem interesu svih građana Republike Kosovo. Sve ove vlasti imaju obavezu da obavljaju svoje javne dužnosti kako bi sprovele vrednosti i principe na kojima je izgrađena Republika Kosovo. U tom smislu, saradnja između ustavnih/javnih institucija predstavlja ustavnu obavezu i lojalnost formalnoj i javnoj zakletvi koju je položio prilikom preuzimanja ustavnih odgovornosti svaki nosilac javne funkcije (vidi slučaj KO124/25, gore citiran, stav 118).
123. U svrhu tumačenja podstava 3 stava 1 člana 82. i stava 2 člana 86. Ustava, Sud smatra da je potrebno prvo analizirati sledeća dva osnovna pitanja: (i) ulogu Skupštine u ustavnom sistemu Republike Kosovo; i (ii) ulogu predsednika u ustavnom sistemu Republike Kosovo. U vezi sa ovom analizom, Sud će se pozivati na opšta načela utvrđena u Ustavu i odražena u njegovoj dosadašnjoj sudskoj praksi, uzimajući u obzir relevantne okolnosti konkretnog slučaja.

Skupština u ustavnom sistemu Republike Kosovo

124. Sud je u slučajevima KO72/20 i KO124/25 naglasio da suverenitet Republike Kosovo potiče iz naroda, pripada narodu i sprovodi se preko izabраних predstavnika naroda, u skladu sa Ustavom. Drugi način vršenja suvereniteta od strane naroda su referendum ili drugi oblici kompatibilni sa Ustavom (vidi član 2 Ustava).
125. Skupština, kao zakonodavna institucija na osnovu stava 1 člana 66. [Izbor i mandat] Ustava, bira se na mandat od četiri (4) godine. Nakon redovnog isteka mandata

Skupštine, zemlja automatski ide na izbore. Shodno tome, svrha jednog saziva na osnovu Ustava je završetak njegovog mandata od 4 (četiri) godine. Na novim izborima, narod glasaju i biraju novi saziv, sa uverenjem da će ih taj saziv predstavljati naredne 4 (četiri) godine. Ovo predstavlja redovan ciklus izbora narodnih predstavnika u Skupštini. Uprkos ovom redovnom ciklusu predstavničke demokratije, mandat Skupštine može prestati pre isteka redovnog mandata od 4 (četiri) godine, samo u skladu sa propisima utvrđenim članom 82. [Raspuštanje Skupštine] Ustava, koji posebno definiše 3 (tri) situacije obaveznog raspuštanja Skupštine i jednu (1) moguću situaciju raspuštanja Skupštine. Izuzetno, na osnovu stava 4 člana 66. Ustava, mandat Skupštine može se produžiti i izvan redovnog ustavnog mandata od 4 (četiri) godine, u okolnostima vanrednog stanja (vidi slučaj KO124/25, gore citiran, stav 117 i KO72/20, gore citiran, stav 350).

126. U parlamentarnoj demokratiji, Skupština je najviši organ upravljanja, koji ima širok spektar nadležnosti, a koji istovremeno podleže načelu podele vlasti i kontrole i ravnoteže između njih. Pored Ustava i obaveze da zakonodavnu vlast vrši u skladu sa Ustavom, Skupština ne podleže nijednoj drugoj vlasti, dok poslanici, kao predstavnici naroda, ne podležu nikakvom obavezujućem mandatu.

Predsednik u ustavnom sistemu Republike Kosovo

127. Sud prvobitno ističe da je jedna od suštinskih nadležnosti Skupštine ta da bira predsednika Republike Kosovo.
128. Predsednik, kao šef države, *inter alia*, predstavlja jedinstvo naroda koji garantuje demokratsko funkcionisanje institucija Republike Kosovo. (vidi članove 4. i 83. Ustava).
129. Predsednik ima čitav niz nadležnosti koje su specifično utvrđene Ustavom. Sud je već naglasio da, pored nadležnosti predsednika utvrđenih članom 84. Ustava, „*postoji i veliki broj referenci na predsednika u Ustavu*“ i da su „*ovlašćenja, funkcije, dužnosti i nadležnosti*“ predsednika utvrđena i u drugim članovima Ustava, „4, 18, 60, 66, 69, 79, 80, 82, 93, 94, 95, 104, 109, 113, 114, 118, 126, 127, 129, 131, 136, 139, 144, 150. i 158.“ (vidi slučaj [KO47/10](#), podnosilac zahteva *Naim Rustemi i 31 drugih poslanika Skupštine*, presuda od 28. septembra 2010, stav 52).
130. Imajući u vidu stav 3 člana 4. i član 83. Ustava, prema kojima je predsednik šef države i predstavlja jedinstvo naroda, i značajne nadležnosti koje su predsedniku Republike date na osnovu Ustava, Sud je ranije naglasio da je „*razumno da javnost pretpostavi da će njihov predsednik, koji „predstavlja jedinstvo naroda“ a „ne grupne interese ili interese političkih stranaka, predstavljati sve*“. (vidi slučaj [KO103/14](#), podnosilac zahteva *predsednica Republike Kosovo*, presuda od 30. juna 2024. godine, stavovi 63 i 94).
131. Sud takođe skreće pažnju na Mišljenje Venecijanske komisije, kojim je specifično navela da: „*U parlamentarnim sistemima, najviši status među javnim vlastima daje se predsedniku, ne zato što je on ili ona najmoćnija vlast, već zato što se ciljevi koje on ili ona mora da sledi doživljavaju kao iznad i izvan ciljeva stranačke politike. S druge strane, da bi se ostvarili ovi ciljevi, Ustavi poveravaju predsedniku posebno definisana ovlašćenja, bilo samo formalna ili čak sadržajna.*“ (vidi Mišljenje [CDL-AD\(2019\)019](#) o Albaniji o delokrugu nadležnosti predsednika za određivanje datuma izbora, koje je Venecijanska komisija usvojila 11-12. oktobra 2019, stav 42).

B. Ustavna načela u vezi izbora predsednika i raspuštanja Skupštine

(i) Ustavne odredbe

132. Sud ponavlja da je, u kontekstu postupka za izbor predsednika prema odredbama člana 86. Ustava, tumačio stavove 4 i 5 člana 86. Ustava u vezi sa brojem kandidata, glasanjem u Skupštini i pauzom tokom postupka za izbor predsednika (vidi slučaj KO29/11, podnosilac *Sabri Hamiti i drugi poslanici*, presuda, od 28. marta 2011. godine; i KO47/16, podnosilac *Aida Derguti, Bali Muharemaj, Enver Hoti i 25 drugih poslanika*, presuda, od 21. marta 2016. godine). Dok je, u kontekstu nadležnosti predsednika da raspusti Skupštinu, Sud tumačio stav 2 člana 82. Ustava u kontekstu diskrecione nadležnosti predsednika da raspusti Skupštinu nakon uspešnog izglasavanja nepoverenja Vladi (vidi slučaj KO72/20, gore citiran).

133. Sud se, u nastavku, poziva na stav 1 člana 82. [Raspuštanje Skupštine] Ustava, čije će značenje, u vezi sa nadležnošću predsednika da raspusti Skupštinu, tumačiti na sledeći način:

„1. Skupština se raspušta u sledećim situacijama:

(1) ukoliko se u roku od šezdeset (60) dana, od dana konstituisanja od strane Predsednika Republike Kosovo, ne formira Vlada;

(2) ukoliko za raspuštanje Skupštine glasa dve trećine (2/3) poslanika, raspuštanje se vrši na osnovu dekreta Predsednika Republike Kosovo;

(3) ukoliko se u roku od šezdeset (60) dana, od dana započinjanja procedure izbora, ne izabere Predsednik Republike Kosovo.

2. Skupština se može raspustiti od strane Predsednika Republike Kosovo, ako se uspešno izglasa nepoverenje Vladi.“

134. Prema stavu 1 člana 82. [Raspuštanje Skupštine] Ustava, kako je predviđeno u podstavovima (1), (2) i (3), Skupština se obavezno raspušta. Prva situacija je kada Skupština ne uspe da izabere Vladu u roku od šezdeset (60) dana od dana imenovanja mandataru od strane predsednika. Ukoliko se takva situacija dogodi, Skupština se obavezno raspušta. Druga situacija je kada izabrani predstavnici naroda sami odluče, glasanjem sa dve trećine (2/3) glasova svih poslanika, da se Skupština raspusti. Treća situacija je kada Skupština ne uspe da izabere predsednika u roku od šezdeset (60) dana od dana početka postupka izbora. Ukoliko se takva situacija dogodi, Skupština se obavezno raspušta.

135. Kao što je naglašeno i od strane Suda, zajedničko za prvu i treću situaciju, kako je jasno navedeno gore, jeste nemogućnost Skupštine da izvrši ustavne obaveze u vezi sa formiranjem Vlade ili izborom Predsednika. U tom smislu, Ustav predviđa da, ukoliko Skupština ne uspe da izvrši važne ustavne obaveze za formiranje Vlade i izbor predsednika Republike – tada se Skupština mora raspustiti u cilju formiranja nove Skupštine koja će biti u mogućnosti da izvrši ove važne ustavne dužnosti, nakon novih i vanrednih izbora. Sud je takođe pojasnio da se još jedna važna razlika između stavova 1 i 2 člana 82. Ustava ogleda u izboru reči koje su autori Ustava koristili kako bi označili načine i situacije raspuštanja Skupštine. Dok stav 1 člana 82. počinje rečima „Skupština se raspušta“; stav 2 člana 82 počinje rečima: „Skupština se može raspustiti“. (vidi slučaj KO72/20, gore citiran, stavovi 384 i 397).

136. Sud se dalje poziva na član 86. [Izbor predsednika] Ustava, koji predviđa da: (i) Predsednika Republike Kosovo bira Skupština, tajnim glasanjem; (ii) Izbor predsednika Republike Kosovo se vrši najkasnije trideset (30) dana pre isteka mandata aktuelnog predsednika; (iii) Za predsednika Republike Kosovo se može nominovati bilo koji državljanin Kosova, koji obezbedi potpis najmanje trideset (30) poslanika Skupštine Kosovo. Poslanici Skupštine mogu dati samo jedan potpis za nominaciju predsednika

Republike Kosovo. Članovi Skupštine mogu potpisati samo jednog kandidata za predsednika Republike Kosovo; (iv) Izbor predsednika se vrši sa dve trećine (2/3) glasova svih poslanika Skupštine; (v) Ukoliko na prva dva glasanja ni jedan kandidat nije dobio većinu od dve trećine (2/3) neophodnih glasova, organizuje se treće glasanje na kojem se glasaju dva kandidata sa najvećim brojem glasova u drugom krugu glasanja i za predsednika Republike Kosovo se bira kandidat koji je dobio većinu glasova svih prisutnih poslanika; i (vi) Ukoliko se ni trećim glasanjem ni jedan kandidat ne izabere za predsednika Republike Kosovo, Skupština se raspušta i raspisuju se novi izbori, koji se moraju održati u roku od četrdeset pet (45) dana.

(ii) Pripremni dokumenti za izradu Ustava

137. Na osnovu Pripremnih dokumenata koje je Sud primio 14. maja 2020. godine, poslednje navedeni će u nastavku predstaviti evoluciju sadržaja članova 82. [Raspuštanje skupštine] i 86. [Izbor predsednika] Ustava, tokom celog procesa izrade Ustava.

U vezi sa raspuštanjem Skupštine

138. Kako je razrađeno i u slučaju KO72/20, Sud još jednom naglašava da je najraniji nacrt Ustava koji je deo ove dokumentacije onaj od 21. maja 2007. godine. U ovoj fazi izrade, osim brojeva članova, nacrti Ustava ne sadrže naslove članova niti numeraciju relevantnih stavova. Raspuštanje Skupštine, u članu 80. ovog nacrta, imalo je pet stavova, koji su određivali da se Skupština raspušta u sledećim slučajevima: (i) kada u roku od 60 dana od dana imenovanja nosioca mandata od strane predsednika, Vlada ne može da se formira; (ii) kada 2/3 poslanika glasa za raspuštanje; (iii) kada u roku od 60 dana od dana početka postupka, predsednik Kosova nije izabran; (iv) odlukom predsednika nakon konsultacija sa parlamentarnim grupama zastupljenim u Skupštini; i (v) raspuštanje Skupštine se vrši dekretom predsednika.
139. Dokument pod nazivom „*Upitnik o ustavnim pitanjima: Tačka za političke smernice*“, od 1. juna 2007. godine, koji, na osnovu zapisnika koji su sastavni deo pripremnih dokumenata, proizilazi da je pripremila Ustavna komisija za političku i stratešku grupu i Tim jedinstva, sadrži, u meri u kojoj je relevantno za okolnosti slučaja, sledeća pitanja: (i) na 11 pitanje, odnosno „*Ko bi trebao da ima mogućnost da raspusti Skupštinu i raspiše prevremene izbore*“, i naveo je sledeće alternative: a) samo-raspuštanje sa 2/3 glasova; b) predsednik Kosova; c) na predlog Vlade; d) bilo koja od gore navedenih; i e) nema mogućnosti raspuštanja Skupštine (vidi stav 310 presude u slučaju KO72/20).
140. Sledeći nacrt uključen u pripremne dokumente datira od 16. oktobra 2007. godine, pod nazivom „*Konačni nacrt Radne grupe (GR-III) „Institucije Kosova*“. Član 80, odnosno Raspuštanje Skupštine, odražava isti sadržaj, sa izuzetkom: (i) kombinacije tačke ii sa tačkom v, kao što je gore objašnjeno; i (ii) tačke iv, tačnije, rečenice „*odlukom predsednika nakon konsultacija sa parlamentarnim grupama zastupljenim u Skupštini*“, koja, za razliku od prethodnog nacrta, nije odražena u ovom nacrtu. Dok u nacrtu od 21. novembra 2007. godine, član 80. koji se odnosi na Raspuštanje Skupštine, sad već sa nazivom, ima četiri (4) tačke u jednom stavu, označene kao a), b), c) i d). Za razliku od prethodnog nacrta, tačka d) sadrži „*Skupštinu može raspustiti predsednik nakon uspešnog glasanja o nepoverenju Vladi*“. Tačke a), b) i c) ostaju iste, sa tačkama (i), (ii) i (iii) iz prethodnog nacrta. Nacrt od 22. decembra 2007. godine, odnosno u članu 80, u vezi sa raspuštanjem Skupštine, ima četiri tačke u istom stavu, uključujući raspuštanje Skupštine „*kada Skupština izglasa nepoverenje Vladi*“, u svojoj poslednjoj tački.

U vezi sa izborom predsednika

141. U nacrtu od 21. maja 2007. godine, izbor predsednika je definisan u članovima 93. i 94. U članu 93. je definisano: „*Predsednika Kosova bira Skupština tajnim glasanjem.*“ i „*Izbor predsednika održava se najkasnije 30 dana pre isteka mandata.*“ Dok, u stavu 5 člana 94. Ustava definisano je „*Kada na trećem glasanju nijedan kandidat nije izabran za predsednika, Skupština se raspušta i raspisuje se novi izbori, koji se održavaju u roku od 45 dana.*“ U kasnijim nacrtima Ustava, odredbe o izboru predsednika nalaze se u članu 84, koji, između ostalog, definiše da se „*Izbor predsednika Republike Kosovo treba izvršiti najkasnije trideset (30) dana pre isteka mandata aktuelnog predsednika*“ i u slučaju da predsednik nije izabran ni na trećem glasanju, Skupština se raspušta i raspisuje se novi izbori, koji se moraju održati u roku od trideset (30) dana. U ovom slučaju, Sud primećuje da čak i kasniji nacrti do usvajanja Ustava odražavaju isti rok za izbor predsednika i istu proceduru kao u prethodnim nacrtima, sa izuzetkom nove numeracije članova ili restrukturiranja stavova.

(iii) Komparativna analiza u vezi postupka izbora predsednika i raspuštanja Skupštine

142. Sud, pozivajući se na relevantne ustavne odredbe, koje na specifičan način predviđaju izbor predsednika od strane Skupštine/Parlamenta, u nastavku će razraditi: (i) postupak glasanja; (ii) rokove u vezi sa izborom predsednika; i (iii) posledice u slučajevima kada Skupština/Parlament ne uspe da izabere predsednika, odnosno da li je u takvim okolnostima predviđeno raspuštanje Skupštine/Parlamenta.
143. Ustavi Albanije, Nemačke, Grčke, Mađarske, Letonije i Malte, respektivno predviđaju izbor predsednika od strane Skupštine/Parlamenta ili od strane izbornog tela (Nemačka i Italija), putem postupaka koji uključuju održavanje nekoliko krugova glasanja. Relevantne ustavne odredbe obično zahtevaju da se u prvim krugovima glasanja predsednik bira kvalifikovanom većinom, kao što je 2/3 ili 3/5 članova Skupštine/Parlamenta. U slučajevima kada se takva većina ne postigne, ovi ustavni propisi često predviđaju održavanje naknadnih krugova glasanja, u okviru kojih se potrebna većina može promeniti, odnosno smanjiti do proste većinu glasova.
144. Ustav Albanije, odnosno član 87, između ostalog, predviđa da (i) za izbor predsednika, Skupština održava do pet glasanja. „Prvo glasanje se održava najkasnije sedam dana od početka postupka za izbor predsednika. Svako od ostalih glasanja održava se najkasnije sedam dana od neuspešnog završetka prethodnog glasanja. Glasanje se smatra završenim čak i ako se nijedan kandidat ne pojavi na takmičenju. U drugom, trećem i četvrtom glasanju mogu se predstaviti novi kandidati, u skladu sa uslovima iz tačke 1 ovog člana.“; (ii) Predsednik se bira u prvom, drugom ili trećem glasanju kada kandidat dobije najmanje tri petine (3/5) glasova svih članova Skupštine; (iii) u četvrtom i petom glasanju, za predsednika se bira kandidat koji dobije više od polovine glasova svih članova Skupštine; (iv) *peto glasanje se održava kada u četvrtom glasanju nijedan kandidat nije obezbedio potrebnu većinu glasova. Peti krug glasanja održava se samo između dva kandidata koji su dobili najviše glasova u četvrtom krugu glasanja. [...]*; i (v) ako čak ni posle petog glasanja nijedan kandidat ne obezbedi potrebnu većinu, ili kada se posle četvrtog neuspešnog glasanja ne predloži nova kandidatura, Skupština se raspušta; (vi) novi izbori se održavaju u roku od 45 dana od njenog raspuštanja; i (viii) buduća Skupština bira predsednika Republike većinom svih svojih članova. Dok član 88 predviđa da (i) predsednik se bira na mandat od 5 godina, sa pravom reizbora samo jednom; (ii) njegov/njen mandat prestaje istog dana u istom mesecu pete godine od dana polaganja zakletve kao predsednik; (iii) mandat predsednika se produžava samo u ratno vreme i dok traje; (iv) postupak za izbor predsednika počinje najkasnije 60 dana pre isteka prethodnog predsedničkog mandata; i (v) kada predsednički mandat prestaje u šest meseci koji prethode isteku mandata postojeće Skupštine, postupak za izbor

predsednika počinje najkasnije 60 dana pre isteka mandata Skupština. Član 91. Ustava Albanije predviđa da (i) kada je predsednik Republike u privremenoj nemogućnosti da obavlja svoje funkcije ili kada njegovo mesto ostane upražnjeno, predsednik Skupštine zauzima njegovo mesto i vrši njegove nadležnosti; (ii) u slučaju da predsednik nije u mogućnosti da obavlja svoje dužnosti duže od 60 dana, Skupština, dvotrećinskom većinom svih članova, odlučuje da stvar uputi Ustavnom sudu, koji definitivno utvrđuje činjenicu nemogućnosti; i (iii) u slučaju utvrđivanja nemogućnosti, mesto predsednika ostaje upražnjeno, a izbor novog predsednika počinje u roku od 10 dana od dana utvrđivanja nemogućnosti.

145. Osnovni zakon Nemačke, u članu 54, predviđa da: saveznog predsednika bira Savezna konvencija (stav 1); mandat predsednika je na pet (5) godina i reizbor je dozvoljen samo za još drugi mandat (stav 2); Savezna konvencija se sastoji od članova Bundestaga i jednakog broja članova koje biraju parlamenti država (Landen) prema proporcionalnoj zastupljenosti, (stav 3); Konvencija se sastaje najkasnije trideset (30) dana pre isteka mandata saveznog predsednika, ili u roku od trideset (30) dana od njegovog prevremenog prestanka, a saziva je predsednik Bundestaga (stav 4); kandidat koji dobije većinu članova Konvencije bira se za predsednika (stav 5); ako posle dva kruga nijedan kandidat ne dostigne ovu većinu, u sledećem krugu se bira kandidat koji dobije najveći broj glasova (stav 6); i postupci u nastavku su propisani saveznim zakonom (stav 7).
146. Ustav Grčke, u članu 32, predviđa da (i) predsednika Republike bira Parlament najmanje jedan (1) mesec pre isteka mandata aktuelnog predsednika; (ii) u slučaju trajne nesposobnosti, ostavke, smrti ili smene, sednica za izbor novog predsednika saziva se u roku od deset (10) dana od prevremenog prestanka mandata; (iii) kandidat koji dobije dve trećine (2/3) glasova ukupnog broja poslanika bira se za predsednika; (iv) ako se ova većina ne postigne, glasanje se ponavlja posle pet (5) dana; (v) ako se potrebna većina ne postigne ni u drugom glasanju, treće glasanje se održava posle pet (5) dana, za koje je potrebna većina od tri petine (3/5) ukupnog broja poslanika; (vi) ako ni treće glasanje ne uspe, Parlament se raspušta u roku od deset (10) dana i raspisuju se novi izbori; (vi) Parlament konstituisan nakon izbora bira predsednika prvobitno većinom od tri petine (3/5) poslanika, zatim apsolutnom većinom i, ako se to ne postigne, prostom većinom između dva kandidata sa najviše glasova; (vii) ako postupak izbora predsednika nije završen na vreme, aktuelni predsednik nastavlja da vrši svoje nadležnosti i nakon isteka mandata, do izbora svog naslednika.
147. Ustav Mađarske, u članu 11, propisuje da (i) predsednika Republike bira Narodna skupština tajnim glasanjem, najranije šezdeset (60) i najkasnije trideset (30) dana pre isteka mandata predsednika koji je na dužnosti, ili u roku od trideset (30) dana nakon prevremenog isteka mandata; (ii) u prvom krugu, kandidat koji dobije glasove dve trećine (2/3) poslanika biće izabran za predsednika, a ako ovaj krug ne uspe, održaće se drugi krug između dva kandidata sa najvećim brojem glasova, gde se predsednik bira većinom glasova, bez obzira na broj poslanika koji učestvuju; (iii) u slučaju da predsednik ne bude izabran ni u drugom krugu, postupak se nastavlja novim nominacijama, a ceo postupak glasanja se završava u roku od dva uzastopna dana.
148. Ustav Italije, u članovima 83. i 85. utvrđuje da (i) predsednika Republike bira Parlament na sednici, uz učešće tri (3) delegata iz svakog regiona koje biraju regionalna veća; (ii) izbor se vrši tajnim glasanjem i zahteva većinu od dve trećine (2/3) članova Skupštine; (iii) nakon trećeg glasanja, predsednik se bira apsolutnom većinom; (iv) predsednik Poslaničkog doma saziva zajedničku sednicu Parlamenta i regionalnih delegata radi izbora novog predsednika; i (v) u slučaju raspuštanja Parlamenta ili u roku od tri (3) meseca pre raspuštanja, izbori se održavaju u roku od petnaest (15) dana od

prvog saziva novog Parlamenta, dok se u međuvremenu nadležnosti predsednika na dužnosti produžavaju.

149. Na kraju, a takođe oslanjajući se na Izveštaj Venecijanske komisije (vidi Belešku [[CDL-AD\(2007\)037add4](#)] o raspuštanju Skupštine, od 8. novembra 2007. godine, koju je pripremio Sekretarijat Venecijanske komisije), Sud primećuje da u mnogim državama ustavi predviđaju da predsednik, monarh ili vlada imaju nadležnost da raspuste Skupštinu/Parlament. To se može učiniti diskreciono, u skladu sa određenim pravilima ili u situacijama koje je specifikovao Ustav, kao što su neuspeh izbora vlade, neuspeh usvajanja vladinog programa ili budžeta, ili glasanje o nepoverenju Vladi (vidi stranu 2); (ii) od strane Skupštine/Parlamenta; (iii) dok neke države takođe predviđaju automatsko raspuštanje u određenim okolnostima, kao što je neizbor predsednika (vidi slučaj Albanije i Grčke, razrađene iznad), ustavni amandmani ili negativni rezultati referenduma (strana 6 Beleške Venecijanske komisije); i (iv) neke države takođe predviđaju kombinovano raspuštanje, gde predsednik odlučuje nakon konsultacija sa premijerom, parlamentarnim predstavnicima ili parlamentarnim grupama, ili nakon predloga Vlade (strane 3 i 4).

III. Ustavni rokovi u vezi sa izborom predsednika

150. Sud naglašava da u svojoj dosadašnjoj praksi nije dao direktno i definitivno tumačenje u vezi interakcije između podstava 3 stava 1 člana 82. [Raspuštanje Skupštine] i stava 2 člana 86. [Izbor Predsednika] Ustava. Uz to rečeno, Sud smatra da se čitanje i tumačenje ove dve ustavne odredbe ne može pravilno izvršiti ako se tretiraju van ustavnog konteksta u kome se moraju primenjivati. Ako se dve gore navedene odredbe čitaju tekstualno i međusobno povezane, mogu se izvući dva konkretna zaključka: Prvo, da se Skupština raspušta *ex constitutione* ako ne izabere predsednika u roku od šezdeset (60) dana, počev od dana početka postupka izbora; i, drugo, da Skupština ima za obavezu da izabere novog predsednika najmanje trideset (30) dana pre isteka mandata aktuelnog predsednika.
151. Na ovaj način, za Skupštinu proizilazi pravo da ima na raspolaganju šezdeset (60) dana za sprovođenje postupka izbora predsednika, s jedne strane, dok s druge strane ima i obavezu, kada postoji aktuelni predsednik na ustavnoj funkciji, da izabere njegovog naslednika najkasnije trideset (30) dana pre isteka mandata aktuelnog predsednika.
152. Uzimajući u obzir predmet procene slučaja pred Sudom, Sud ponavlja da je suštinsko pitanje koje se postavlja za razmatranje kada počinje da teče rok od šezdeset (60) dana za izbor predsednika, utvrđen u podstavu 3 stava 1 člana 82. Ustava u kontekstu raspuštanja Skupštine, čitan i tumačen zajedno sa obaveznim rokom utvrđenim u stavu 2 člana 86. Ustava, koji predviđa da izbor predsednika mora biti završen trideset (30) dana pre isteka mandata aktuelnog predsednika. Shodno tome, Sud će detaljnije razraditi i razjasniti tri odgovarajuće okolnosti koje pokreću rok od šezdeset (60) dana, utvrđen u podstavu 3, stava 1 člana 86. Ustava a čitan i tumačen u vezi sa stavom 2 člana 86. Ustava.
- (i) *Rok za izbor novog predsednika u slučaju kada je aktuelni predsednik u ustavnom mandatu i kada je Skupština konstituisana i funkcionalna*
153. Sud će u nastavku detaljnije razraditi pitanje roka za izbor predsednika, kada je aktuelni predsednik u ustavnom mandatu i kada je Skupština Kosova konstituisana i funkcionalna. U tom smislu, Sud podseća da stav 2 člana 86. Ustava predviđa da se izbor predsednika mora održati najkasnije 30 (trideset) dana pre isteka mandata aktuelnog predsednika. Ovaj rok, utvrđen u stavu 2 člana 86. Ustava Kosova, predstavlja materijalnu ustavnu normu sa obavezujućim karakterom. Uz to rečeno, Sud smatra da

iz ove odredbe jasno proizilazi da je rok za izbor novog/ve predsednika/ce obavezujućeg karaktera i kao rezultat toga, svaka druga odredba koja se nadovezuje sa postupkom izbora predsednika mora tumačiti u skladu i u vezi sa ovim rokom.

154. Sud ističe da rok naveden u stavu 2 člana 86. Ustava osigurava da postupak izbora predsednika počne i završi se na vreme, čime se izbegava stvaranje institucionalnog vakuma, vakuma predsednika Republike, i osigurava da predsednik izabran odmah nakon završetka mandata aktuelnog predsednika počne da vrši funkciju i nadležnosti kako je definisano Ustavom.
155. Dalje, povezano sa definicijom u podstavu 3 stava 1 člana 82. Ustava, Sud smatra da se istek roka za izbor predsednika, utvrđen u stavu 2 člana 86, mora čitati i tumačiti u vezi sa ovom odredbom. Prema zajedničkom tumačenju ove dve ustavne odredbe, postupak za izbor predsednika — koji ne može trajati duže od šezdeset (60) dana — mora da se završi najkasnije trideset (30) dana pre isteka mandata aktuelnog predsednika. Sledstveno, Sud ocenjuje da postupak za izbor predsednika Republike ne može trajati duže od šezdeset (60) dana, što predstavlja maksimalno trajanje ovog procesa. Istovremeno, Ustav propisuje da predsednik mora biti izabran najkasnije trideset (30) dana pre isteka mandata aktuelnog predsednika. Ova dva roka su međusobno povezana, na način da se postupak mora sprovesti u roku od šezdeset (60) dana i završiti izborom predsednika najkasnije trideset (30) dana pre isteka mandata aktuelnog predsednika.
156. Dakle, ako je Skupština imala na raspolaganju šezdeset (60) dana da sprovede postupak za izbor predsednika pre početka roka od trideset (30) dana, roka kada novi predsednik mora biti izabran, a njegov izbor nije sproveden, onda se aktivira podstav 3 stava 1 člana 82. Ustava, a Skupština se raspušta „*ex constitutione*.“ Prevrnjeni izbori moraju se održati u roku od četrdeset pet (45) dana od dana raspuštanja Skupštine.
157. Shodno tome, Sud smatra da u slučaju kada postoji aktuelni predsednik čiji mandat uskoro ističe, a istovremeno je Skupština konstituisana i funkcionalna, stav 2 člana 86, u vezi sa podstavom 3 stava 1 člana 82. Ustava, predviđaju da postupak za njegov izbor, koji ne može trajati duže od šezdeset (60) dana, mora početi ranije i završiti se najkasnije trideset (30) dana pre isteka mandata aktuelnog predsednika. U tom pogledu, Sud smatra da je svrha Ustava, u kontekstu ustavnih načela koji se odnose na funkcionisanje ustavnih institucija i podelu vlasti, da obezbedi kontinuitet institucije predsednika, garantujući da se izbor predsednika sprovede u jasnom roku i bez prekida tekućeg mandata.
158. U nastavku ove procene, Sud ističe da pored rokova utvrđenih u stavu 2 člana 86. u vezi sa podstavom 3 stava 1 člana 82. Ustava, proceduralne odredbe za izbor predsednika su utvrđene u stavovima 4, 5 i 6 člana 86. Ustava, kojima je utvrđeno da se postupak za izbor predsednika može sprovesti u najviše tri (3) kruga. Konkretno, stavovi 4 i 5 člana 86. Ustava preciziraju da će kandidat koji dobije najmanje glasove 2/3 (dve trećine) svih poslanika Skupštine u prvom ili drugom krugu, ili najmanje glasove većine svih poslanika Skupštine u trećem krugu, biti izabran za predsednika Republike Kosovo.
159. Sud je u svojoj sudskoj praksi već precizirao sledeće „*da bi postupak izbora predsednika Republike Kosovo bio validan, u prvom i drugom krugu glasanja, najmanje 2/3 (dve trećine) svih članova Skupštine moraju biti prisutni i glasati, dok u trećem krugu, najmanje većina svih članova Skupštine mora biti prisutna i glasati, u skladu sa stavovima 4 i 5 člana 86. Ustava.*“ (vidi slučaj KO47/16, naveden iznad, stav 63).
160. Sud se dalje poziva na stav 6 člana 86. Ustava, koji predviđa da: „*Ako u trećem krugu glasanja nijedan kandidat ne bude izabran za predsednika Republike Kosovo,*

Skupština se raspušta i raspisuje se novi izbori, koji se održavaju u roku od četrdeset pet (45) dana.“ Prema ovoj odredbi, Sud primećuje da u slučaju neuspeha izbora predsednika u trećem krugu, Skupština se raspušta u skladu sa Ustavom „*ex constitutiones*“ i shodno tome izbori se raspisuju i održavaju u roku od četrdeset pet (45) dana.

(ii) Rok u kontekstu izbora predsednika kada nema konstituisane i funkcionalne skupštine

161. Sud primećuje da Ustav nije precizirao izričito okolnosti kada počinje postupak izbora novog predsednika i kada se završava, u okolnostima kada nema konstituisane i funkcionalne Skupštine, i kada se tokom ovog perioda završava mandat predsednika. U vezi sa rokom za konstituisanje Skupštine, Sud je već utvrdio da je, na osnovu tumačenja stava 1 člana 66. [Izbor i mandat] Ustava, konstitutivna sednica Skupštine ustavni čin koji mora biti uspešno završen u roku od trideset (30) dana od dana zvaničnog objavljivanja rezultata izbora, ispunjavanjem svih bitnih elemenata konstituisanja Skupštine (vidi slučaj KO124/25, naveden iznad, stav 145).
162. U specifičnom kontekstu okolnosti raspuštene i još nekonstituisane Skupštine, Sud, na osnovu gore navedenog tumačenja i svrhe ustavnih normi utvrđenih kroz podstav 3 stava 1 člana 82. u vezi sa stavom 2 člana 86. Ustava, ocenjuje da postupak za izbor predsednika treba početi od dana konstituisanja Skupštine i biti završen najkasnije u roku od šezdeset (60) dana od dana početka postupka za izbor predsednika.

(iii) Rok i izbor predsednika kada mu/joj mandat prestaje pre vremena

163. Sud, pozivajući se na članove 90. [Privremeni izostanak predsednika] i 91. [Razrešenje predsednika] Ustava, kao i članove 9. (Privremena odsutnost predsednika) i 10. (Razrešenje predsednika) Zakona br.03/L-094 o predsedniku Republike Kosovo, primećuje da mandat predsednika može prestati pre vremena.
164. Sud, u nastavku i na osnovu gore navedene razrade koja se veže sa rokom izbora predsednika, primećuje da je svrha Ustava da se ne stvori institucionalni vakum funkcije predsednika i da garantuje kontinuitet ove institucije kroz pokretanje postupka za izbor novog predsednika. U slučaju prevremenog prestanka mandata predsednika, postupak za izbor novog predsednika počinje od dana kada prevremeni prestanak njegovog/njenog mandata postane činjenica i mora se završiti u roku od šezdeset (60) dana od dana pokretanja postupka.

IV. Ocena i tumačenje Suda u vezi sa predmetom zahteva

A. Suština navoda podnosioca zahteva i protivargumenata strana

165. Sud primećuje da podnosilac zahteva u slučaju KO72/26, odnosno Vlada, u suštini tvrdi da osporeni Dekret o raspuštanju Skupštine (i) predstavlja ozbiljno kršenje ustavnog poretka, jer je donet pre iscrpljivanja roka od šezdeset (60) dana utvrđenog u podstavu 3 stava 1 člana 82 Ustava; i da je isti (ii) ozbiljno povredio načelo vladavine prava, ljudska prava i slobode, podelu vlasti, kao i načelo predstavničke demokratije. U tom smislu, podnosilac zahteva argumentuje da „*nepremostiv i neotuđiv kriterijum*“ za raspuštanje Skupštine i odvođenje zemlje na izbore jeste nepostizanje dovoljnog broja glasova putem glasanja utvrđenog u tri (3) kruga glasanja za izbor predsednika i da, prema podnosiocu zahteva u konkretnom slučaju, ovaj proces nije započet zbog neispunjavanja ustavnog kriterijuma za pokretanje postupka glasanja za izbor predsednika. Podnosilac zahteva dalje precizira da je „*postupak za izbor predsednika počeo 5. marta 2026. godine, kada su Skupštini predstavljena dva (2) kandidata za*

predsednika i, prema njegovim rečima, na osnovu podstava 3 stava 1 člana 82. Ustava, „Skupština mora da završi ovaj postupak u roku od 60 dana [...]“.

166. U nastavku, podnosioci zahteva KO74/26, odnosno trideset jedan (31) poslanika, tvrde da je osporeni Dekret o raspuštanju Skupštine protivustavan jer ne opravdava povezivanje roka od trideset (30) dana utvrđenog u stavu 2 člana 86. Ustava i roka od šezdeset (60) dana utvrđenog u podstavu 3 stava 1 člana 82. Ustava. U tom smislu, oni argumentuju da je „*bilo kakvo računanje ili tumačenje roka od 60 dana, osim od dana pokretanja postupka, van slova i duha Ustava, i van značenja i funkcije podstava 3 stava 1 člana 82*“. Dok Multietnička parlamentarna grupa u svojim komentarima na zahteve podnosilaca zahteva ističe da osporeni Dekret o raspuštanju Skupštine koji je donela predsednica pre nego što je postupak izbora predsednika završen i pre nego što je prošlo šezdeset (60) dana od početka postupka izbora, prema njihovim rečima, prekoračuje „*ustavne nadležnosti kršeći proceduralnu ulogu predsednika u parlamentarnim sistemima*“ definisane Ustavom.
167. Kao što je gore precizirano, navodi podnosilaca zahteva se protivargumentuju od strane predsednice i parlamentarne grupe LDK-a. Predsednica, u svojim komentarima Sudu, u suštini navodi da je Dekret o raspuštanju Skupštine koji osporavaju podnosioci zahteva (i) u skladu sa Ustavom, jer je rok utvrđen u stavu 2 člana 86. Ustava za izbor novog predsednika konačnog karaktera i da se svaka druga odredba mora tumačiti u skladu i u vezi sa ovim rokom, dodajući da bez obzira na trenutak kada postupak izbora počinje, on mora biti završen trideset (30) dana pre isteka mandata aktuelnog predsednika; (ii) krajnji rok za izbor predsednika utvrđen u stavu 2 člana 86. Ustava je jasan, konačan i imperativan i da je isti jasno definisan normativnim jezikom stava 2 člana 86. Ustava, prema kojem izrazi „*mora*“ i „*najkasnije*“ stvaraju ustavnu obavezu koja ne ostavlja prostora za diskreciono tumačenje, i preko ograničenja utvrđenog od „*trideset (30) dana pre isteka mandata aktuelnog predsednika*“; (iii) ne krši načelo podele vlasti; naprotiv, prema njenim rečima, on doprinosi jačanju mehanizama kontrole i ravnoteže između vlasti, „*garantujući da predsednica ispunjava svoju ustavnu obavezu da obezbedi ustavno i demokratsko funkcionisanje institucija Republike*“; i (iv) nije bilo objektivnih ili izuzetnih okolnosti koje bi onemogućile izbor novog predsednika pre isteka krajnjeg roka, dodajući da „*nije bilo prevremenog prestanka mandata predsednice koji bi opravdao pozivanje na član 82 (1.3); i da nije bilo drugih objektivnih okolnosti koje bi onemogućile izbor predsednika pre krajnjeg roka iz člana 86 (2)*“.
168. Dalje, Parlamentarna grupa LDK-a, u svojim komentarima podnetim Sudu, u suštini navodi da je osporeni Dekret u skladu sa Ustavom jer (i) u ovom slučaju, mandat aktuelne predsednice ističe 4. marta 2026. godine; (ii) Ustav ne određuje rok za početak izbora, ostavljajući prostor Skupštini da započne ovaj proces mesecima pre kraja mandata aktuelnog predsednika; (iii) formulacija stava 2 člana 86. Ustava sadrži imperativnu normu, naglašavajući reč „*(mora) se vršiti najkasnije trideset (30) dana pre isteka mandata aktuelnog predsednika*“; (iv) neuspeh izbora predsednika Republike u ovom roku otvara put raspuštanju Skupštine i održavanju novih izbora.

B. Ocena i tumačenje Suda

169. Sud ističe da je, prilikom razmatranja zahteva koje su podnele ovlašćene strane, dao svoje tumačenje u vezi sa (i) relevantnim odredbama člana 86. [Izbor Predsednika] Ustava, koje regulišu postupak izbora predsednika (vidi slučajeve KO29/11, presuda od 28. marta 2011. godine i KO47/16, rešenje o neprihvatljivosti od 21. marta 2016. godine (ii) stav 2 člana 82. [Raspuštanje Skupštine] Ustava, odnosno diskrecionu nadležnost predsednika da raspusti Skupštinu (vidi slučaj KO72/20, citiran gore); (iii) stav 2 člana 66. [Izbor i mandat] u vezi sa tumačenjem ustavnog roka za konstituisanje Skupštine

- (vidi slučaj KO124/25, citiran gore); i (iv) relevantne odredbe članova 70. [Mandat poslanika] i 74. [Vršenje funkcije] Ustava u vezi sa mandatom poslanika [vidi slučaj KO47/16, citiran gore; KO72/20, citiran gore, stav 357; KO124/25, citiran gore, stavove 122, 123, 130, 143, 181. i 190.; KO193/25 i KO196/25, presuda, od 7. avgusta 2025. godine, stavovi 110 i 169; i KO265/25, presuda, od 30. septembra 2025, stav 155).
170. Sud ponovo naglašava da u svojoj dosadašnjoj sudskoj praksi nije vršio tumačenje povezanosti između podstava 3 stava 1 člana 82. i stava 2 člana 86. Ustava.
171. Sud ponavlja da je Ustav Republike Kosovo izvor autoriteta svake upravne vlasti i da on određuje granice vršenja ovog autoriteta i da kao rezultat toga sve ustavne institucije, prilikom ispunjavanja svojih obaveza utvrđenih Ustavom i zakonom, mogu tumačiti i sprovoditi Ustav ali da je nadležnost Ustavnog suda kao konačnog autoriteta za tumačenje Ustava da, kada neko pitanje postane predmet ustavnog razmatranja i suđenja pred njim, izvrši konačnu ocenu i tumačenje ustavne norme (vidi slučaj [KO207/19](#), podnosilac *NISMA Socialdemokrate, Aleanca Kosova e Re i Partia e Drejtësisë*, presuda od 10. decembra 2020. godine, stav 127).
172. Sud ponavlja da struktura ustavnih normi, a posebno onih koje se odnose na formiranje i funkcionisanje državnih institucija, mora biti tumačena na način koji ostvaruje, a ne blokira formiranje i delotvorno vršenje njihovih funkcija. U kontekstu obaveze za konstituisanjem Skupštine, Sud je naglasio da sve radnje koje preduzimaju izabrani poslanici Skupštine moraju biti u skladu sa Ustavom i njegovim duhom i doprinositi nesmetanom vođenju i koordinaciji poslova od javnog interesa za državu, omogućavajući joj da se razvija i sprovodi vrednosti i principe na kojima je izgrađena (vidi slučaj KO124/25, citiran gore, stav 188).
173. Dalje, i uzimajući u obzir značaj funkcije predsednika kako je utvrđena Ustavom, Sud ističe da proces izbora predsednika ima poseban značaj za ustavni poredak i predstavlja veoma važan trenutak u političkom, institucionalnom i državnom životu Republike Kosovo. To je zbog činjenice da Ustav predviđa da predsednik otelotvoruje jedinstvo naroda, predstavlja državu na unutrašnjem i spoljašnjem planu i garantuje demokratsko funkcionisanje institucija.
174. Prvo, i u vezi sa postupkom izbora predsednika, Sud je, u slučajevima KO29/11 i KO47/16, respektivno protumačio relevantne odredbe člana 86. Ustava koje regulišu postupak izbora predsednika, uključujući i one koje se odnose na pitanje potrebnog kvoruma, kao što je utvrđeno u stavovima 3, 4. i 5. člana 86. Ustava. Sud ponavlja da principi utvrđeni presudom u slučaju KO47/16 u sprovođenju postupka za izbor predsednika su primenljivi i neće se angažovati u daljem tumačenju stavova 3, 4. i 5. člana 86. Ustava, koji su već protumačeni u gore pomenutoj presudi. Sud podseća da stav 6 člana 86. Ustava predviđa da: „*Ukoliko se ni trećim glasanjem ni jedan kandidat ne izabere za Predsednika Republike Kosovo, Skupština se raspušta i raspisuje se novi izbori, koji se moraju održati u roku od četrdeset pet (45) dana.*“
175. Drugo, a u vezi sa mandatom i vršenjem funkcije poslanika, Sud podseća da Ustav u članu 70. [Mandat poslanika] utvrđuje da poslanici, kao izabrani predstavnici naroda, nisu podložni nikakvom obavezujućem mandatu, i specifično je utvrdio osnove za prestanak ili gubitak statusa poslanika. Takođe, na osnovu člana 74. [Vršenje funkcije] Ustava, poslanici preuzimaju odgovornost da vrše svoj predstavnički mandat u najboljem interesu Republike Kosovo i u skladu sa formalnim zahtevima utvrđenim Ustavom, zakonima i poslovníkom Skupštine (vidi slučaj KO124/25, citiran gore, stavovi 130 i 190). Prema Sudu, ono što poslanici smatraju da je u najboljem interesu Republike Kosovo u političkom aspektu i u smislu javnih politika u potpunosti zavisi od

volje i odluke poslanika Skupštine. Sve dok se poštuje Ustav, svako rešenje izabranih predstavnika i istovremeno predstavnika naroda mora se poštovati i Ustav jasno utvrđuje da poslanici nisu podložni nikakvom obavezujućem mandatu (vidi slučaj KO72/20, citiran gore, stav 357 i slučaj KO124/25, citiran gore, stav 181).

176. U tom smislu, Sud podseća da je u slučaju KO47/16, između ostalog, naglasio da:

„71. Baveći se tvrdnjama podnosilaca zahteva, Sud prvo primećuje i podseća na stav 1. člana 70. [Mandat poslanika] Ustava da su „Poslanici Skupštine predstavnici naroda i ne podležu nikakvom prinudnom mandatu“, kao i član 74. [Vršenje funkcije] Ustava da „Poslanici Skupštine Kosova vrše svoju funkciju u najboljem interesu Republike Kosovo i u saglasnosti sa ovim Ustavom, zakonima i poslovníkom o radu Skupštine“.

72. U nastavku, Sud primećuje da formulacija „svih 120 poslanika moraju da glasaju“ pomenuto u stavu 85 presude u slučaju KO29/11, mora da se razume u smislu stavova 83. i 84. te presude. Obaveze poslanika da učestvuju u plenarnim sednicama Skupštine su regulisane i proizilaze iz Zakona o pravima i odgovornostima poslanika (u daljem tekstu: Zakon o poslanicima), Poslovníka Skupštine i Kodeksa ponašanja za poslanike. Neispunjenje obaveza kao sto je predviđeno Zakonom o poslanicima ne čini nevažećom odluku Skupštine sve dok u Skupštini postoji potreban kvorum za donošenje odluka, kao sto je precizirano u Ustavu“.

177. Međutim, u okolnostima konkretnog slučaja, posebno što se tiče postupka za izbor predsednika, Sud smatra da je Ustav poslanicima dao sav potreban prostor da, u okviru garancija neobavezujućeg mandata i zahteva da svoj mandat vrše u najboljem interesu Republike Kosovo, pronađu način da daju državi novog predsednika, a narodu obezbede predstavnika i simbol jedinstva, u skladu sa postupkom utvrđenim u Ustavu i dalje razjašnjenim u sudskoj praksi (vidi, slučajeve Suda KO29/11 citiran iznad i KO47/16).
178. Sud smatra da poslanici treba racionalno da koriste vreme koje im je Ustav dao na raspolaganje kako bi ispunili jednu od osnovnih ustavnih obaveza, a to je izbor predsednika Republike Kosovo. Uzevši ovo u obzir, Sud ocenjuje da je ovo pravo, kao i zahtev koji proizilazi iz Ustava, u skladu sa funkcijom i voljom naroda da poslaniku poveri izbor predsednika države.
179. Sud dalje podseća da je Ustav utvrdio različito trajanje ustavnih mandata za Skupštinu i predsednika, predvidevši četvorogodišnji (4) mandat za Skupštinu (vidi stav 1 člana 66. [Izbor i mandat] Ustava), a petogodišnji (5) mandat za predsednika (vidi stav 2 člana 87. [Mandat i zakletva] Ustava). Takvo ustavno uređenje ima za cilj da garantuje kontinuitet institucionalnog funkcionisanja i spreči stvaranje institucionalnih vakuma, koji bi mogli izazvati prepreke ili krize u ustavnom funkcionisanju državnih institucija.
180. Vraćajući se na ustavne rokove, odnosno one koji se odnose na izbor predsednika i raspuštanje Skupštine, kako je gore elaborirano, Sud ponavlja da čitanje i tumačenje dve ustavne odredbe, odnosno podstava 3, stava 1 člana 82. i stava 2 člana 86. Ustava, ne bi moglo biti pravilno izvršeno ako bi se iste tretirale van konteksta u kome bi trebalo da se primenjuju. Sud, pozivajući se na gore navedenu procenu, naglašava da ako se ove dve odredbe čitaju tekstualno i zajedno, mogu se izvući dva zaključka. Prvo je da se Skupština raspušta *ex constitutione* ako ne izabere predsednika u roku od šezdeset (60) dana od dana početka postupka za njegov izbor. I, drugo, da Skupština ima dužnost da,

najmanje trideset (30) dana pre isteka mandata aktuelnom predsedniku i koji je u ustavnoj funkciji, izabere novog/vu predsednika/cu.

181. Sud primećuje da je prilikom donošenja osporenog Dekreta, predsednica precizirala da je rok utvrđen stavom 2 člana 86. Ustava „*imperativan i konačan*“. Konkretno, predsednica je u svojim komentarima naglasila da: „*Svi rokovi koji su utvrđeni u Ustavu, dakle, kako maksimalno trajanje od šezdeset (60) dana predviđeno u članu 82. (1.3), tako i imperativni rok za okončanje postupka najkasnije trideset (30) dana pre isteka mandata aktuelnog predsednika, utvrđen u članu 86. (2), potpuno su međusobno usklađeni i ne sadrže nikakve protivrečnosti. Maksimalno trajanje od šezdeset (60) dana predstavlja proceduralnu mogućnost koja je ostavljena na raspolaganju Skupštine, ali koja se uvek mora koristiti do obaveze utvrđene u članu 86. (2), kao roka koji se pod nikakvim okolnostima ne može prekoračiti. Ukoliko bi se Skupštini dozvolila mogućnost da prekrši ovu jasnu ustavnu obavezu, to bi učinilo ovaj član potpuno neprimenljivim i bezvrednim*“.
182. S tim u vezi, Sud ima u vidu ovo tumačenje, i kao što je elaborirao i ocenio u ovoj presudi, ponavlja da Skupština ima na raspolaganje rok od šezdeset (60) dana pre nego što uđe u period od trideset (30) dana utvrđen u stavu 2 člana 86. Ustava. Međutim, na osnovu napred navedene razrade i u kontekstu okolnosti slučaja, (i) u vezi sa Ustavom utvrđenim rokom za izbor predsednika kada nema konstituisane i funkcionalne Skupštine i (ii) pozivajući se na svrhu ustavnih normi utvrđenih kroz podstav 3 stava 1 člana 82. u vezi sa stavom 2 člana 86. Ustava, Sud ocenjuje da postupak za izbor predsednika mora početi od dana konstituisanja Skupštine i biti završen najkasnije šezdeset (60) dana od dana početka postupka za izbor predsednika.
183. Međutim, uprkos gore pomenutom tumačenju u vezi sa rokom od trideset (30) dana na uzimajući u obzir neophodnost funkcionisanja ustavnih institucija, odnosno nastavka funkcionisanja institucije predsednika, sa punim ustavnim mandatom i ovlašćenjima, Sud smatra da Skupština nije imala na raspolaganju šezdeset (60) dana, u kom se periodu postupak za izbor predsednika mora sprovesti i završiti.
184. Konkretno, vraćajući se na suštinu trenutnih okolnosti, Sud naglašava da je, na osnovu činjenice da je X saziv Skupštine Republike Kosovo konstituisan 11. februara 2026. godine, rok od šezdeset (60) dana počeo od tog datuma i obustavljen/prekinut je na dvadeset i šesti (26) dan, odnosno 9. marta 2026. godine, dana kada je Sud uveo privremenu meru protiv osporenog Dekreta predsednice.
185. Prema tome, s obzirom na činjenicu konstituisanja Skupštine 11. februara 2026. godine, Sud ocenjuje da Skupština nije uspeła da iskoristi rok od šezdeset (60) dana za izbor predsednika. Shodno tome, i u kontekstu neophodnosti nastavka funkcionisanja državnih institucija, predsednika i Skupštine, Sud ocenjuje da Skupština ima još trideset četiri (34) dana na raspolaganju da nastavi i okonča postupak izbora novog predsednika.
186. Shodno tome, u okolnostima ovog slučaja, Sud imajući u obzir činjenicu da je Skupština konstituisana 11. februara 2026. godine, smatra da Skupština nije imala šezdeset (60) dana na raspolaganju da sprovede postupak izbora predsednika, u skladu sa podstavom 3 stava 1 člana 82. Ustava.
187. Sud takođe primećuje da nakon isteka roka od šezdeset (60) dana, kao roka u kome se postupak izbora predsednika mora završiti, Ustav jasno određuje da ako poslanici Skupštine ne uspeju da ispune ustavnu dužnost izbora predsednika, Skupština se raspušta *ex constitutione*, i kao rezultat toga, u roku od četrdeset pet (45) dana

održavaju se prevremeni izbori, nakon čega se bira novi saziv, koji će nakon svog konstituisanja imati ustavnu dužnost da izabere novog predsednika.

188. Sledstveno, u okolnostima konkretnog slučaja, Sud je utvrdio da poslanici, počevši od dana stupanja na snagu ove presude, imaju još trideset četiri (34) dana da izaberu predsednika, Sud zaključuje da u slučaju da u ovom roku od trideset četiri (34) dana Skupština ne izabere novog predsednika, na osnovu podstava 3 stava 1 člana 82. Ustava, Skupština se raspušta *ex constitutione* i prevremeni izbori za Skupštinu održaće se u roku od četrdeset pet (45) dana, kako je utvrđeno stavom 2 člana 66. [Izbor i mandat] i stavom 6 člana 86. [Izbor predsednika] Ustava.
189. Shodno tome, Sud naglašava da u slučaju da je rok od šezdeset (60) dana iscrpljen i Skupština ne izabere novog predsednika, na predsednika ili vršioca dužnosti predsednika spada obaveza da zakaže datum održavanja izbora za Skupštinu.

Zaključak

190. Sud, na osnovu čitanja i tumačenja stava 2 člana 86. Ustava, koji predviđa „*Izbor predsednika Republike Kosovo se vrši najkasnije trideset (30) dana pre isteka mandata aktuelnog Predsednika*“, ponavlja da je ovaj rok obavezujući i konačan, i da se, s obzirom na obavezujući karakter ovog roka, on ne može relativizovati.
191. Međutim, pozivajući se na podstav 3 stava 1 člana 82. Ustava, koji predviđa da se Skupština raspušta u slučaju kada „*ukoliko se u roku od šezdeset (60) dana, od dana započinjanja procedure izbora, ne izabere predsednik Republike Kosovo*“, Sud je, uzimajući u obzir specifičnu suštinu okolnosti konstituisanja Skupštine 11. februara 2026. godine, ocenio da Skupština nije imala na raspolaganju šezdeset (60) dana, u kom roku je trebalo da se okonča postupak izbora predsednika. Shodno tome, Sud ponavlja da njegovo tumačenje u vezi sa ustavnim rokovima utvrđenim u podstavu 3 stava 1 člana 82. Ustava u vezi sa stavom 2 člana 86. Ustava, za izbor predsednika, kako je specifično navedeno u stavovima 153-162 ove presude, ostaje primenljivo u svim slučajevima izbora predsednika ubuduće, odnosno postupak za izbor novog predsednika, koji ne može trajati duže od šezdeset (60) dana, mora početi ranije i biti završen najkasnije trideset (30) dana pre isteka mandata aktuelnog predsednika.
192. Konačno, Sud ponavlja da ako, nakon stupanja na snagu ove Presude, kojom je određeno da Skupština u roku od trideset četiri (34) dana mora da nastavi i završi izbor šefa države, Skupština ne izabere novog predsednika, Skupština se, na osnovu podstava 3 stava 1 člana 82 Ustava, raspušta *ex constitutione*, i posledično, prevremeni izbori za Skupštinu moraju se održati u roku od četrdeset pet (45) dana od dana raspuštanja Skupštine, kako je određeno stavom 2 člana 66. [Izbor i mandat] i stavom 6 člana 86. [Izbor predsednika] Ustava.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa stavom 2 člana 113. Ustava, članom 29. Zakona i pravilima 48. (1) (a) i 65. Poslovnika, 25. marta 2026. godine, jednoglasno:

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev prihvatljivim;
- II. DA UTVRDI, da Dekret [br. 24/2026] od 6. marta 2026. godine predsednice Republike Kosovo ne proizvodi nikakvo pravno dejstvo;
- III. DA UTVRDI, da poslanici Skupštine Republike Kosovo imaju trideset četiri (34) dana od dana stupanja na snagu ove presude da sprovedu i završe postupak za izbor predsednika Republike Kosovo;
- IV. DA UTVRDI, da u slučaju da Skupština ne uspe da izabere predsednika u roku navedenom u tački III izreke ove presude, u skladu sa podstavom 3. stava 1. člana 82. [Raspuštanje Skupštine] Ustava Republike Kosovo, Skupština će biti raspuštena *ex constitutione*, i posledično, privremeni izbori za Skupštinu će se održati u roku od četrdeset pet (45) dana, kako je utvrđeno stavom 2. člana 66. [Izbor i mandat] i stavom 6. člana 86. [Izbor predsednika] Ustava Republike Kosovo;
- V. DA UTVRDI, da se odluka Suda o uvođenju privremene mere od 9. marta 2026. godine stavlja van snage stupanjem na snagu ove presude;
- VI. DA DOSTAVI ovu presudu stranama;
- VII. DA OBJAVI ovu presudu u Službenom listu Republike Kosovo, u skladu sa stavom 4. člana 20. (Odluke) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo;
- VIII. DA UTVRDI da ova presuda stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Predsednik Ustavnog suda

Remzije Istrefi - Peci

Nexhmi Rexhepi